

ROZKAZAĆ (2163) *vb pf*

rof-, ros- (2089), roz- (38), rofz-, rosz- (16), roíf- (1).

o oraz drugie a jasne (w tym w o 2 r. błędne znakowanie); w *inf* -ka- (61), -kã- (26); -ka- *BierEz* (2), *GliczKsiqz*, *GroicPorz* (2), *UstPraw*, *BibRadz*, *Mqcz* (5), *GórnDworz* (4), *BiałKat* (2), *BielSat*, *KuczKat*, *BielSpr* (5), *WujJudConf*, *BudBib*, *BudNT*, *ModrzBaz* (2), *KochOdpr*, *Oczko*, *CzechEp* (3), *ArtKanc*, *BielRozm*, *LatHar*, *SkarKaz* (2), też *RejPs*; -kã- *BielKom*, *BielKron*, *RejAp* (2), *RejPosWiecz2*, *RejZwierc*, *PaprpPan*, *Calag*, *GostGosp*, *GórnTroas*, *GrabPospR*; -ka- : -kã- *RejPos* (10:9), *SkarŻyw* (2:1), *WujNT* (3:1), *SarnStat* (5:4); w *imp* -kãż(-) (29), -każ(-) (21); -kãż(-) *OrzRozm*, *Strum*, *KochOdpr*, *KochPieś*, *Phil*, *GrabowSet* (3), *OstrEpit*, *LatHar* (2), *WujNT* (2), *SkarKaz* (2), *CiekPotr*, *PudłDydo*; -każ(-) *MurzNT*, *SienLek*, *GórnDworz* (3), *RejPos*, *HistLan*, *RejZwierc* (2), *BielSpr*, *MWilKHist*; -kãż(-) : -każ(-) *Leop* (4:5), *BibRadz* (4:3), *BielKron* (1:1), *SkarŻyw* (3:1); w pozostałych formach -kã- (1684), -ka- (27); -kã- : -ka- *RejRozpr* (1:1), *MurzNT* (12:2), *KrowObr* (149:4), *Leop* (74:1), *BibRadz* (162:3), *BielKron* (250:2), *BielSpr* (12:1), *BudBib* (114:2), *BudNT* (8:1), *CzechRozm* (62:2), *SkarŻyw* (74:2), *SarnStat* (67:1), *PudłDydo* (1:3); też -ka- *RejPs* (2).

inf rozkazać (135), rozkazaci (1); rozkazać : rozkazaci *LibLeg* (30:1). \diamond *fut* 1 *sg* rozkążę (22) [w tym zapis: -e (1)]. \diamond 2 *sg* rozkążesz (14). \diamond 3 *sg* rozkąże (78). \diamond 1 *pl* rozkążemy (40), rozkążym (1); -emy : -ym *LibLeg* (1:1); ~-emy (37), -emy (1), -(e)my (2); -emy : -emy *ActReg* (1:1). \diamond 2 *pl* rozkążecie (1). \diamond 3 *pl* rozkążą (26). \diamond *praet* 1 *sg* *m* rozkazałem, -m, -em rozkazał (74), ja rozkazał (3); rozkazałem, -m, -em rozkazał : ja rozkazał *LibLeg* (8:2), *BibRadz* (15:1). *f* ja rozkazała (1) *LibMal*. \diamond 2 *sg* *m* rozkazałeś, -ś, -eś rozkazał (51). \diamond 3 *sg* *m* rozkazał (1202), jest rozkazał (4), rozkazał jest (1); rozkazał : jest rozkazał : rozkazał jest *LibLeg* (34:2), *BielKron* (186:-:1), *RejAp* (12:1), *RejPos* (66:1). *f* rozkazała (30). *n* rozkazało (2). \diamond 1 *pl* *m* *pers* rozkazaliśmy, -smy, -esmy rozkazali (52), -chmy rozkazali (1) *OrzQuin*, [jesteśmy rozkazali]; -smy (17), -(s)my (35). \diamond 2 *pl* *m* *pers* rozkazaliście, -ście rozkazali (5), [jesteście rozkazali]. \diamond 3 *pl* *m* *pers* rozkazali (36). *m* *an* rozkazali [cum *N* *pl*: wilcy] (1). *subst* rozkazały (1). \diamond *plusq* 1 *sg* *m* -m był rozkazał (3) *KrowObr*, *BudBib*, *KochOdpr*, rozkazałem był (2) *Leop*, *ActReg*. \diamond 2 *sg* *m* -ś był rozkazał (2). \diamond 3 *sg* *m* był rozkazał (72), rozkazał był (13); rozkazał był *SeklKat*, *RejKup*, *MurzNT*, *GliczKsiqz*, *GrzegŚm*; był rozkazał : rozkazał był *BibRadz* (18:2), *BielKron* (6:2), *RejPos* (8:1), *BudBib* (3:2), *CzechRozm* (1:1). *f* była rozkazała (4). \diamond *imp* 2 *sg* rozkąż (53). \diamond 3 *sg* niech, niechaj rozkąże (2). \diamond 2 *pl* rozkążcie (5). \diamond *con* 1 *sg* *m* rozkazałbym, bym rozkazał (2) *Leop*, *OrzRozm*, bych rozkazał (1) *BibRadz*. \diamond 2 *sg* *m* byś rozkazał (12). \diamond 3 *sg* *m* rozkazałby, by rozkazał (54). *f* by rozkazała (2). *n* by rozkazało (1). \diamond 1 *pl* *m* *pers* byśmy rozkazali (4) *UstPraw*, *SarnStat* (3), bychmy rozkazali (1) *LibLeg*. \diamond 2 *pl* *m* *pers* byście rozkazali (2), by -ście rozkazali (2), byście rozkazaliście (1), wy by rozkazaliście (1), byście wy rozkazał (1), wy by rozkazał (1); byście rozkazali *MetrKor*; by -ście rozkazali *SarnStat* (2); byście rozkazali : byście rozkazaliście : wy by rozkazaliście : byście wy rozkazał : wy by rozkazał *LibLeg* [zawsze w funkcji *pluralis maiestaticus*] (1:1:1:1:1). \diamond 3 *pl* *m* *pers* by rozkazali (6). \diamond *con* *praet* 2 *sg* *m* byś był rozkazał (1). \diamond 3 *sg* *m* by był rozkazał (3) *KrowObr*, *RejPos*, *Phil*, by rozkazał był (1) *CzechRozm*. \diamond 1 *pl* *m* *pers* by(s)my byli rozkazali (1). \diamond *impers* [rozkazano ze słowem *posiłkowym* niekiedy może *N* *sg* *n* od ROZKAZANY] ma być rozkazano (1). \diamond *praes* bywa rozkazano (1). \diamond *praet* rozkazano (77), było rozkazano (7),

rozkázáno było (3), rozkázáno jest (4), jest rozkázáno (3), rozkazało się (2); było rozkázáno *RejPs*, *WujNT* (3); rozkázáno było *KuczbKat*; rozkázáno jest *RejAp* (2); jest rozkázáno *RejPos*; rozkázáno : było rozkázáno : rozkázáno było : rozkázáno jest : jest rozkázáno : rozkazało się *LibLeg* (-:1:-:1), *BielKron* (17:2:2:2), *Mącz* (1:-:-:-:1), *SarnStat* (-:-:-:1:1); ~ -áno (83), -ano (2), -(a)no (11); -áno : -ano *RejWiz* (2:1), *BielKron* (20:1). ◊ *con* by rozkázáno (2). ◊ *part praet act* rozkázawszy (30); -awszy (27), -awszy (1) *BudNT*, -(a)wszy (2).

Składnia dopełnienia sprawcy przy impers: rozkazano jest itp. od kogo (4) *LibLeg* (2), *BielKron*, *KuczbKat*.

Sł stp notuje, Cn s.v. rozkazanie komu czego, Linde XVI (cztery z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. *Przekazać swoją wolę do wykonania a. przestrzegania; iubere Miech, PolAnt, Vulg, Mącz, Modrz, Calag, JanStat; praecipere HistAl, PolAnt, Vulg, Mącz, Modrz, Calag, JanStat; mandare Vulg, PolAnt, Mącz, Calag, JanStat, JanPrzyw, Cn; imperare PolAnt, Vulg, Mącz, Modrz, Calag; facere PolAnt, JanStat, JanPrzyw; constituere, dicere, loqui PolAnt, Vulg; imponere PolAnt, Mącz; compellere, permittere, praeceptare Vulg; praescribere, proponere Mącz; postulare Modrz; decernere, demandare JanStat (2130) :*

a. *Wydać rozkaz, nakaz, polecenie [zwykle chodzi o nakaz, który powinien być wykonany jednorazowo, skierowany do określonego odbiorcy] [w tym: komu (709), czemu (m an) (1)] (1293) : RejJóz M5v; BielKom B2v; Leop Ios 11/15; BibRadz Deut 31/14, 2.Reg 13/28; Rzekł tedy Micheałz do towarzysza swego: Vderz mię/ Bog rozkazał. BielKron 85v; Tegoż dnia kiedy rozkazano polom/ iecháli do polpoltwa rycerskiego BielKron 107, 117, 380, 435v; GórnDworz Gg8v; BielSat D3v; wżakoż między tymi złodziejami ma być pokładány/ ktorzy choć rozkazać niemoga/ przedsię rządzą y ku złodziejstwu podłzczuwaia. KuczbKat 330; RejZwierc 10, 167v; Auxiliares zową pomocniki/ ktorzy po łtronách wojska łtoia w swoiey łprawie ku pomocy gotowi kiedy rozkazą BielSpr 10v, 51 [2 r.]; BudBib 2.Reg 13/28; Strum B2v; A ktoż okrom Rufaká co lepszego łprawił [...]. Pollecie go w polłftwie dobrze ie odprawi/ Ledwie mu tak rozkazą iák on lepiej łprawi. PaprPan B3; Calag 268b; BielRozm 29; PaprUp L3v; GostGosp 26, 42; Abowiem wiodąc woynę s Pirruhem krolem/ piśał do niego liśth Lekarz Krolewki/ obiecuiąc Pána swego przez truciznę zgładzić/ ieliby on był rozkazał. Phil O3; Bezecni łą łludzy/ ktorzy złoczyńców nie gonia/ gdy Pan rozkaże. SarnStat 150; lecz tá roskofz/ á chytra/ co łprawił? Oto iárzmo ciężkie/ złé/ ná wżytkie wložilá. Skoczy drugi/ choć nierad/ kiedy páni każe: Druga zaś przez miecz musi/ kiedy pan rozkaże. GostCast 45, 60.*

rozkazać co [z wyrazami o znaczeniu ogólnikowym, zwłaszcza „co”; w tym: w eliptycznym zdaniu względnym (76)] (110): Xántus ná Ezopá godząc/ Wezwał Pániey tako rzekąc: Iżbych Ezopá mogł vbić/ Coć rozkazę chćiey vczynić. BierEz D2, Bv, Dv; lidzcie ku łynowi mému/ a tzożbykoli wám rozkázál mój łyn to czyńcie. OpecŻyw 41; yam ym tego nyerozkazał. a yz łwey woly. nad thwoye ziemye yechaly. a one wzily. nyemoya tho wolya bila. MetrKor 46/47; March² D; LibLeg 7/34, 11/72v, 174v; RejJóz K2, Nv, N2; RejKup d3v; MurzNT 33v; KromRozm III I6; LubPs Y3v; KrowObr 64; Co iedno rozkażelz iam gotowá vczynić. Szła tedy do gumná/ y vczynilá tho wílyśthko/ co iey byłá rozkazálá łwiekrá. Leop Ruth 3/5-6, Ex 31 arg, Lev 8/35, Deut 18/18, 3.Reg 7/14; MAtká gdy

go prosiła za jednym na łądzie/ Aby był za nim kazał/ ten rzekł w wálzym rządze/ Kiedym był tedym czynił/ coście rofkázali/ Lecż Rzeczypołpolitey/ iużeście mię dali *RejZwierz* 10; Przynieście mi oleyki y mydło/ a zámknicie drzwi v łádu/ ábych się zmyła. Co ony vczyniły tak iako im rofkazála/ á zámknąwży drzwi v łádu/ wyfzły drugą fortką/ áby iey przyniofły to co byłá rofkazała *BibRadz Dan* 13/18, *Gen* 7/5, *Ex* 19/7, 31/6, 34/34, 35/10 (12); [w żadnym prawie] thego nienaydziefz/ áby Krol zápowiedział słuchác łam siebie/ gdy by co komu przeciwko Práwu rofkazał. *OrzRozm* L2v; *BielKron* 27v, 30, 35v, 89v, 113v, 202, 306; *RejAp* 16, 123v; *GórnDworz* C2v, Dd4v; *RejPos* 41v, [219], 319v; *BiałKat* 326; *BielSat* L4v; A iefli tego nie ma/ tedy wżdy do targu náfyfą/ zá co y pieniázkow/ y świeżego miáská/ y białych chlebow/ y korzenia/ y co rofkazefz toć przyniofą/ tákże y winká ieflić go będzie potrzebá. *RejZwierz* 111, 56, 135, 141; Bo gdzie łtoi czoła tyfiác koni ludzi iezdnych/ táhkże [!] y drugie vfy/ dáleko się ná dłuż rozciągną/ nie wflyfzy głofu Hetmáńskiego ten co dáleko łtoi kiedy co rofkaze/ thedy przes ty znáki iego musi wiedzieć Hetmáńskie rofkázanie *BielSpr* 16; Połtowie powiedzieli: áby thego ná nie nie wkładáli/ gdyż káždy pofél co mu rofkázá donofí/ á co opowiedzá odnofí. *BielSpr* 48v, 13, 13v; *WujJudConf* 150v; *BudBib Ex* 29/35, *Ier* 32/35, *Eccli* 39/35, *Dan* 13/18, 2.*Mach* 2/1; *HistHel* B4; *CzechRozm* 70v, 77, 104v; Niech się przeto oni wflydzá/ ktorzi/ rozumiejąc się być vrzędow ziemfkich/ ábo iákich infzych połpolitych godnemi/ nic nigdy nieczynią/ iedno to co im niewiáfty rofkázá. *ModrzBaz* 49, 98v; *SkarŻyw* 160, 297 [2 r.], 346; *CzechEp* 296, 297; *WerGość* 245; *BielSjem* 28; ále kiedy się rozigra Morże/ ábo nieprzyiáciel blisko/ to oni wnet do wfzyłtkiego prędcy/ á iedno słucháią co komu łzyper rofkaze. *GórnRozm* Kv; *ActReg* 114; Vrzędnik/ kiedy Pan nie bywa/ ná Páńki przyiazd ma łobie wolnić czás robotámi domowemi potrzebnemi/ áby Pan czego nowego iemu nie rofkazał/ gdy przyiedzie. *GostGosp* 10, 18, 148; *GórnTroas* 47, 48; *WujNT Luc* 17/9, 10; *SkarKaz* 8a; *CiekPotr* 15; *GostCast* 16. Cf *rozkazać co ku komu; do kogo; Ze zdaniem dopełnieniowym, Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym, Z połączeniem przytoczenia ze zdaniem dopełnieniowym.*

rozkazać co [= przedmiot rozkazu] (10): Iłowá iednego nieopuścił/ ze wflyłtkiego rofkázania/ ktore był Pan rofkazał Moizełłowi. *Leop Ios* 11/15; *BibRadz Deut* 18/20; Wyfłyzawfzy ty rzeczy lud Izráelfki/ z wełim zniełli ty rzeczy ktore Moizełł rofkazał imieniem Bożym/ to iefł/ frebro/ złoto/ [...] *BielKron* 35v; A thák robili zá zboże zamki/ mury/ groble/ przekopy wodzie/ y rozmáite inne roboty co rofkazano. *BielKron* 375; *RejPos* 349; *BudBib Ier* 51/59; Ludwik Krol Węgierki y Polfki/ [...] zebrałfzy woýłká Węgierskie/ y wfzyłtkiey Polfzce połpolite rułzenie rofkazawfzy/ łam z Węgier do Polfki przez gory Sanockie prołto ku Sendomirzowi przyciágnął *StryjKron* 457. Cf »rozkazać milczenie«.

rozkazać co kukomu [= aby przekazano mu rozkaz] (1): Alye tho czo bil V.C.M. kv Czarzowy Przekopskiemv rofkazał, powyefz yłz Crol yego m. pan moy vanthpy aby do nyego dołlo. *LibLeg* 7/32v.

rozkazać do kogo [= aby przekazano mu rozkaz; w tym: co (2)] (11): *MetrKor* 46/46v; Wnet táiemnie oycu dáł znác o łwym przełożeńłtwie/ pytájąc co go ma czynić. Tárquinius pyłzny niechciáł się tego pofélłtwá zwierzyc połłowi dla iákiey przygody/ nic mu nie odpowiedzyáł/ tylko w wiołdzy go do ogrodá gdzye mák był/ ściináł głowki mákowe. Pofél pytał go częłto co rofkaze do fyná/

milczał wżytko. *BielKron* 104; Y rofkazałem im do Iddá przednieyższego ná mieyfcu Cháfifiyfskiem/ dawfzy im náukę/ iákoby mieli mowić do Iddá/ y bráćiey iego [...]/ áby do nas przyprowadzili służy Bogá náłżego. *BudBib* 1.*Esdr* 8/17; Czausz który teraz iest vkrola IegoM wCracowie rofkazał domne/ prosząc imieniem Towarzysza swego Czausza Mussthaffy *ActReg* 69, 83. *Cf Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym.*

rozkazać od kogo (4): aly Stephana Voyewody nyezasthal, alye zaftal Hospodarem Alexandra Voyewodą yrofkazał yemv od Cefara, aby posly [*lege*: poszli] na Maylatha y na syedmy groczką zyemyą *LibLeg* 6/192; *Diar* 33; á gdy przyłtáwowie Cefarftwá powiedzieli/ iż fie nám nie godzi ináčzey przymowáć/ iedno iáko nam od Cefarzá rofkazano. *BielKron* 224v, 207.

rozkazać k czemu [= *co*] (1): yák oczy służebnice/ gdy páni yey k czemu/ Rofkaże/ tedy fą prętkye połfulfńńtww fwwmu. *LubPs* cc3v.

rozkazać przeciw(ko) komu (2): Rofkazał Pan przeciwko Iákobowi/ Około niego nieprzyiaćiele iego *Leop Thren* 1/17.*Cf Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym.*

rozkazać po kogo (1): [Rofkazał [*hetman*] zaráz iedney Roćie po więźnie/ á potym y drudzy zá nim bieżeli *PaprHerby* 665 (*Linde*)]. *Cf Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym.*

rozkazać o co (1): yego Kro.rofkazał abifczye [...] raczily fzye otho ftaracz abi thi rzeczi o kthore yego Krolyewfka Mcz rofkazał przefz myą kthore w m. flifchely.bi bili thak opatrzone *LibLeg* 11/135.

rozkazać przez kogo (15): Myłofczywy panowye yego Krolyewfka Mcz [...] przefz mye rofkazał w.m. wżytkyem lafke ffwą powyedzyecz. *LibLeg* 11/135, 11/72v, 135; *Leop Lev* 8/36; *BibRadz Ios* 14/2; Przed zbudowánim domu Bożego czynili ofiáry ledá gdzye/ ále gdy Pan Bog rofkazał przez Moizelzá zbudowác dom Boży/ nie mogli indzyey czynić połług fwiętych iedno w nim *BielKron* 39; *RejPos* 301, 321; *ZapKóscier* 1584/49; Nad to com rofkazał przez Im P. Starostę Crakowskiego niemám nic pisac *ActReg* 114, 83. *Cf* »przez posła rofkazać«.

rozkazać w czym [= *w sprawie*] (1): Msciwy Panie Kanclerzu Nie zaprobę Pana Gniezninskiego iedno sám zswey chęci załuiąc calamitatem iego rofkazałem był przez Pana Sędzię Poznanskiego do wm MMPana wrzeczach iego *ActReg* 83.

rozkazać gdzie [= *w tekście*] (3): *KromRozm III* K6v; Rozkazano nam w propozycyi sejmowej od Krola JM [...], abychmy ni o czym innym nie radzili, jeno o obronie postronnej. *Diar* 33; *BudBib* 1.*Mach* 3/42.

rozkazać gdzie, kędy (*w eliptycznym zdaniu względnym*) [= *dokąd*] (12): *ConPiotr* 34; A iedennaście vczniów/ pofzli do Galileiúi na gorę gdzie iem rofkázál Iefus *MurzNT* 131; *BielKom* A2; *RejWiz* 106v; *Leop Judith* 12/4; Siłnac też Woł bieftia/ á niewielki Wilczek/ A wżdy kędy rofkaze/ muśi fłakác Byczek. *RejZwierz* 62v; *BielKron* 66v, 99v, 100v; Iáko go oná rybá potym wyrzuciłá ná brzeg przed miáltho ono gdzie byłá z dawná wola Páńfka rofkazálá iemu. *RejZwierc* 199v; *BielSpr* 1; *GostGosp* 118.

Z okolicznikiem celu (1): yłf wie iego K.M. yłf tho ieft woczy iego. kiedy chce ruffyc fię, rofkazać poddanem Xięftwa wielkiego Lytewfkiego, na wonie [!], gdzie by iedno ym rofkazał. *ConPiotr* 34.

Z zaimkiem przysłownym zastępującym przytoczenie [*w tym: jak(o)* (*w eliptycznym zdaniu względnym*) (78), *tak* (4)] (82): Xánt fie nań gniewem porufzy/ Rzekąc/ [...]: A czemuś nie kupił

tęgo/ Coby było nalepżezego. Rzekł/ k temuć fie będę znał: Iżes mi to ták rofkazał *BierEz* Dv; Zaden snych vczynycz ynaczej niemoze yeno tak yako mi rofkazemi tak syę mayą Zachowiwacz. *LibLeg* 11/89; *RejKup* Ev; Wednie y wnocy będziecie mieřzkác w Przybythku pilnując řtrażey Páńfkiey/ ábyřie nie pomárli: bo mi ták rofkazano. *Leop Lev* 8/35, *Lev* 8/4, 13, 29, *Ios* 11/20, *1.Reg* 16/4 (14); ále gdyby pozwány rzekł/ chcę ták dowieř iáko mi řád rofkaze/ thedy pozwánemu odwod przyřć ma okrom nie ktorých ártykułow w Státucie nápiřánych *UstPraw* G3v; *BibRadz Gen* 6/22, 43/17, *Ex* 31/11, 39/1, 5 (19); Papieř teř řwoim pořłom rofkazał/ áby nic nieuřtepowáli iedno iáko im rofkazano ieřt *BielKron* 211, 30, 41v, 42, 42v, 71 (13); *Mqcz* 175c; *GórnDworz* L4; *HistRzym* 12v, 44v; *RejPos* 1v, 22, 157v; *RejZwierc* 107, 205v; Przyřięgáli tedy ták wřzyřtko pocřzynác opátrnie/ wiernie/ iáko Cefarř rofkaze *BielSpr* 11v, 51v; *BudBib Gen* 6/22, *Ex* 7/6, 10, 20, *Num* 1/19 (12); *HistHel* Dv; Co wřzyřtko gdy iuř ták řługá on iáko mu Pan iego rofkazał vczyni: izali mu zá to on Pan iego dźiękowác będzie? *CzechRozm* 212v; tákże y Kmiotki do káźdey roboty ma rżądnie rozrżądzić/ y kiedy co zrobia: kiedyby tego dnia nie mogł/ tedy przedię doyřrzeć ieřli ták dobrze/ iáko rofkazał. *GostGosp* 8; *LatHar* 690; *WujNT Matth* 1/24, 21/6, 26/19, *Mar* 11/6, *Luc* 14/22. Cf »(tak) jako [kto] rofkazał«.

Z zaimkiem ilořciowym zastępującym dopełnienie bliřsze (2): *Mqcz* 206b; Zwycięzcá wiele moře řurowie rofkazác/ Ale teř złym pořtepkim moře řławę zmázác. *GórnTroas* 22.

cum inf (514): a rofkazaliřmy powyedzyecz ze yeřth wolya nářła aby pořzel knám przyřředl kyedy chce *MetrKor* 38/321, 26/62v; *BierEz* D3v, D4v, Q4v; Iezu ienęes gim inřzą drogą do kraginy řwoiey wroćć fie rofkazał. *TarDuch* B, B5v, B7; *BielŻyw* 2, 99, 106, 143, 151, 158, 163 [2 r.]; Tamře řam krol Władziřław [...] napirwey ich pacierza potim kreda naucřył y okrcić rofkazał. *MiechGlab* [90], 31; *KłosAlg* Gv; Iam rofkazał do wřitkich Zamkow moych [...] lyřti nářze pyřřacz abi zadnego nygdziesz na przewoziech nyepzewozono przez lyřtv nářchego. *LibLeg* 10/68; gdi syę pewnie ten řędziak nářch o tich granyczach dowiedziál pocřiágnál zniektorimy livdzmy řwimy y Z ynschimy sedziamy nářchimy ktorim bilo od nas rofkazano na tich granyczach snym bicř kv zamkv nářchemv Thehinřkiemv *LibLeg* 11/84, 7/10, 11 [2 r.], 33, 69v, 99v (93); *ConPiotr* 31v; *SeklWyzn* 3, 4v; Z Zegrza thedi czyřř Granowřczy oba dwa przeręczonego Lucařcha Syřpowskiego y řluzebnyky kthore przy řřobyey myall yezdno nad rżaką kilka řtayadl odprowadzywřzi y Rzepecřkyemv řnym yachacz rořkazawřchy na zad ku myářthu řzyą obrocřili *LibMal* 1546/110v, 1546/111, 1548/142, 145v, 1551/166, 166v, 1554/186v; *SeklKat* Zv, Z2; *RejKup* 14v, v3; *MurzHist* T4; I rořkázawřzy rżęřzám sklářć řię po tráwie i wřięwřzy pięćoro chleba i dwie rybie/ weirzawřzy w niebo błogosławił *MurzNT Matth* 14/19, *Luc* 8/31; *KromRozm III* E5v; *BielKom* G6v; *Diar* 20, 37, 42 [3 r.], 45, 47 (11); *DiarDop* 116; *GliczKřięř* F2; Ale w řpřawách o złoczyńřtwo [...] řędzia [...] záwřdy Perřonę ma rořkázác wřięć do więźienia. *GroicPorz* p3v, ii3v; *KrowObr* 52, 52v, 75v, 90v, 117v; A iákoř tu więć będzye z oney licřby wyridź/ Kiedy iá Pan rořkaze s tych řzáfunkow czynić. *RejWiz* 191v, 160; *Leop Ios* 1 arg, *1.Esdr* 5/17, *3.Esdr* 2/26, 6/23, *Iudith* 6 arg (12); Gdybyřmy poddánym nářzym rořkazáli ruřzyć řię ná woynę z gránic/ tedy niř řię ruřzą obiecuiem im dáć ná řzkodę Kopię/ pieć kop grořzy *UstPraw* D3, F2; *KochZuz* A5; NA okrcięe kiedy fie morze záburzyło/ Cięřřkie rzeřzy wymiotác/ áby fie vlżyło/ Z okrciętu rořkazano *RejFig* Dd4v, Cc4; *RejZwierz* 13 [2 r.], 13v, 26v, 35v; A thák iákom pomienił

wyższej pod chwalebnyim imieniem W.K.M. rofkazawšzy then vpominek wydrukować/ W.K.M. łwemu miłościwemu przyrodzonemu Pánu do Libráryey W.K.M. dáruię *BibRadz* *2v; Rořkaž tedy obwarować grob aż do dnia trzećiego/ by łnadz przyłzedłszy vczniowie iego nocą nie vkrádlı go *BibRadz Matth* 27/64, *Gen* 20/2, 13, 27/42, 39/20, 43/7 (34); y rořpıfał [*Mojřesz*] lıfy do wřzytkıch łtárřzych ludu Izráelřkiego/ áby rořkazáli pořpolitemu ludu przyřć y łámym z nimi ná pořwiáćanie tego kořciola do Ieruzáleł *BielKron* 77; iž było Dworzánom y Sthárołtom rořkazano być zbroynie *BielKron* 392v, 11v, 35, 39, 41v, 47 (41); *Mqcz* 95d, 311c, 380b; *OrzQuin* P4; *RejAp* 20v, 34v, 59v, 67v [2 r.], 109v (9); Rořkaž oto w.m. wykopać wielki doł/ á tám bez wielkiego łamánıa głowy wřpáć łie ziemiá thá može. *GórnDworz* P2v, H4, I2v, L4, L5, P (12); *HistRzym* [2], 19; *RejPos* 2v, 32, 35v, 39v, 41v (35); *BiałKat* 151; *HistLan* B4v, E3, Fv; *KuczbKat* 145; *RejZwierc* 184v, 199, 200v, 202, 204v, 257; przeto dobrze ieřt/ przedtym niř ku bitwie przydzie/ rořkazáć wřzyřtkım wyiáćać w pole/ ták iezdnym iáko pieřzym/ y náuczác iáko ktory ma łtać *BielSpr* 16, 8v, 26v, 37v; zgoła náłłáduymy łług tych/ ktorym gdy Pan wodę przynieř rořkazáł/ wnet go vřłucháli *RejPosWstaw* 44v; oto rořkazálem tám niewieřcie wdowie kármić ćię. *BudBib* 3.Reg 17/9, b4, *Ex* 15/22, *Ios* 17/4, 4.Reg 23/4, 1.Par 22/2 (25); *HistHel* C2v [2 r.]; *Strum* C4; *BudNT Matth* 14/9, 19, 15/35, 18/25; *CzechRozm* 104, 251v; *PaprPan* Hh5v; *KarnNap* A2v; *ModrzBaz* 33v, 48; *SkarJedn* 137; *KochOdpr* B3, C4v, D, D2v; *Oczko* A4; Co łłyřząc Klemencyan/ vćıáć mu głowę/ y ćıáło přom wyrzućić/ y przez pięć dni go niegrzeř rořkazáł. *Skarřyw* 429, 21, 30, 47, 63 [2 r.], 75 (38); *StryjKron* 5; czo dla lepsy wary [!] y swadecztwa Reką naszą wlařzną potpyřzuyemy y pyeczęcą Koronną przypieczętowaczyeřmy Rořkazáły *ZapKořcier* 1582/33v; *CzechEp* 43; *CzechEpPorz* **v; *NiemObr* 16 [2 r.], 23, 24 [2 r.], 128, 171, 172, 178; STárołtá iednéy pániéy rořkazáł obiáwić/ Ze Legatá Rzymřkiego v niéy miał pořtáwić *KochFr* 30; *ReszList* 172; *WerGořc* 251, 252; *WisznTr* 15; *GórnRozm* Lv; [*hetmana*] *Skarac* rořkařz mowiác mu te przıpowieř łtara *Tolatur impius ne videat gloriam DEI*. *PaprUp* A3v; *ActReg* 46 [3 r.], 65, 96, 143, 144; *Phil* B2 [2 r.], C2, C3, D, Ev (12); *OrzJan* 88; *LatHar* +4v, 675, 702 [2 r.]; *WujNT Matth* 14/19, 22, 15/35, s. 97, *Mar* 6/27 (20); dla tego My Alexánder Krol/ ártykuły tegoř pokoıu Brzeřłřkiego wřięte z Przywileıu Křięřtw Mázoweckıch dla pořpolıtey poddánych nářzych wiadomořci rořkazáliřmy do drugıch w te słowá przıpiřáć. *SarnStat* 1108, 26, 50, 67, 91, 123 (23); *ZapMaz II G* 97/90; *GrabPospR* L; *KmitaSpit* C5v; *PowodPr* 75; A iř Pan *IEZVS* nic nie piřáł/ áni piřáć rořkazáł/ nie mářz czego łłucháć. *SkarKaz* 118a, 386a, 453a, 514b; *GosłCast* 73; *CzahTr* D3v; *PaxLiz* B; *SkarKazSej* 687b; Až łie thák przyřrářılo/ gdy s łobą iecháli/ W łowy/ łługam teř swoım iecháć rořkazáli [!]. *PudłDydo* A4; [a tak my na przıczynę TM juř to tywuńřtvo *ex nunc* Nieprzeckıemu damy i ty lısty na to w kancelaryjeı naszej piřáć jesteřmy rořkazali. *ListyZygmAug* 1551/204, 1549/132]. Cf »rořkazáł ci się kłanıáć«, »rořkazáć pomılczěć«.

*Ze zdaniem dopełnieniowym referujácym treřć rořkazu [w tym z zapowiednikiem: to (11), tak (4); zdanie poprzedzone słowami: w te słowa (1); (a)by, (a)žeby, iř(e)by, coby (367), že, iř (8), zaimek pyřajny (2), zaimek wzgłędny (1)] (378): a takim yeřce rořkazáł. gdi donıch zinıch łtron pořel przıydzıe. aby yego nyepřzyymowały. alye domnye odeřlaly *MetrKor* 46/47; azebi kto walře granycze. a ziemyą rvřlıcz albo kazıcz myál. nykomuřzmy tego nyerořkazáły. *MetrKor* 46/175v, 38/285, 46/118; Więć nářáiutř Xánt w łáźni był/ A z łwymı łie cetniki mył: Tám Ezopowi rořkazáł/ By rychley obiád*

gotował. *BierEz* Cv, B3v, C2, Ev; *OpecŻyw* 38v; *ForCnR* B4v, D3v; *PatKaz III* 106; *MiechGlab* 31; *ZapWar 1535 nr 2413*; y Sandziakowy y Cadeiowi Byalogroczkciemv roskazano kyedy V.C.M. bandzie przyslacz raczel othy polya y o Owczce aby konyecz wczynyely *LibLeg* 9/51v, 6/192, 7/8v, 9, 32, 33v (50); *RejPs* 74v; Thyfch zefnal ifch bil Gyernkowy Woythkowy fzwemu fludze w Gnyznye rofzkafzal aby Cundrathowy konye pokradl *LibMal 1543/70v, 1544/80, 1548/146v*; Panie nalfz racz nam roskazać czo walfza miłolcz raczyfz *RejJóz* H6v; (*did*) Czeklarze puścili podczalfzego a piekarza wiodą wiefić (-) Panie miły podczalfzy racz fam do nas wynidz Bo iuz nam roskazano czo mamy vczynić Iuzes ieft na wżem prozen więzienia twoiego A idz iuz a bądź pilen vrzędu fwoiego *RejJóz* K2, K6, N6v; Przykazał też y dwiema tyfiac ieznych aby ony fundamenti mieyskie [...] połamali/ drugim tyfiacom roskazał aby ognifthem i pochodniami brony ze wżech ftron zapalali mieyskie *HistAl* D3; *KromRozm I* N2v; *MurzHist* C4; *MurzNT Mar* 5/43, 13/34; *KromRozm II* g4v; *KromRozm III* K6v; *Diar* 33, 38, 72; *DiarDop* 102; Bowiem Bog nalfz ktory ieft wielkiey możności zawnidy/ Ten roskazał by z nami iuz walczyły y gwiazdy/ Ktore fnađz wykroczywfzy s krefu á z mieyfca fwego/ Porazały Zyzarę okruthnika onego *LubPs* hh; Naprzod vftny [pozew] albo flowny kiedy Sędzia rofkaże fludze fwemu Vrzędowemu/ aby ftronie náznaczył czás (ktory zową rokiem) ftanáć przed fye náprzećiw komu. *GroicPorz* pv; *KrowObr* 29; Roškáfz nalfz Pánie/ że dworzánie twoi ktorzyć fluzą/ pořfukáią iákiego Hárffifty: yż gdibyćie ią łámáć duch Pánfki zły/ grał ná Hárffie/ áwećby nieták ciężko było. *Leop 1.Reg* 16/16; Tedy rofkazał komornikom fwoim/ żeby [*Judyt*] wychodził y wchodził/ ná chwalenie Bogá fwego/ iákoby fie iey podobáło/ przez trzy dni. *Leop Judith* 12/6, *Lev* 14/4, *2.Par* 31/11, *3.Esdr* 6/17, *Esth* 2/9, 9/14 (10); *RejZwierz* 20v, 121v, 132; Y powiećie im/ Thák wam Krol rofkazał abyfćie go trzymáli w więzieniu dawáiąc mu po kęfu chlebá y po trofze wody/ áz fie ia wrocę we zdrowiu. *BibRadz 3.Reg* 22/27; gdyż ia dziś nie ciągnę przeciwko tobie/ ále przeciwko domowi mnie odpornemu/ kędy mi Bog rofkazał aby mi fie pořpieřzył *BibRadz 2.Par* 35/21; Iefli on [*król*] rofkaże aby zábito/ zábiiáią/ iefli puścić/ puřczáią. *BibRadz 3.Esdr* 4/7, *Ios 1 arg*, 11, 9/24, 14/2, *2.Reg* 13/28 (25); fkoró ty iedno Polakowi czćią zágroźifz/ iuz go wiedz kędy chceřz/ rofkaż mu co chceřz/ przypuřć go ná co chceřz *OrzRozm* Lv; Potym prořil ich pod przyřięgá aby fynom albo potomkom fwoim rofkazali/ gdy ie Pan Bog z Egiptu do obiecáney zyemie przywiedzye/ aby s łobą kořci iego wzyęli/ á wedle oycow w Ebronie řchowáli. *BielKron* 19; aby wżdy Papież iáką náđzieią ludzi ciężył/ aby fie też w czym okazał/ rofkazał wżemu duchowieńftwu/ [...] coby kořcielne niedořtátki ogládáli/ á bez wżzego pochlepřtwá iemu powiedzieli albo vkazáli *BielKron* 216, 14, 21v, 26, 27v [2 r.], 29 (115); *GrzegRóżn* M2v; Praecipendum fuit, ut eam diligentiam adhibeamus, Roskázáć nam było, abyfmy byli tego pilni. *Mącz* 36c; Praecipitur ante omnia ut casti legant, Przed wřifftkami rzeczami to naprzod roskazano/ aby powřciągłiwi czitáli. *Mącz* 36c, 75a, 280b, 311a, 389b; Y rofkaże/ iż ktorzykółwiek nie będą chwalić obrázu beřtiey/ aby byli pobići. *RejAp* 112, CC3, 76, 81v, 189v; A thy niefláchetniku [...] miáfto małżeńřkiego łožá/ máry/ á miáfto weřela/ pogrzeb/ rořkáfz abyć przyiáciele twoi gotowáli. *GórnDworz* Y6v, C3v, C7, L3, L3v, L5 (13); *HistRzym* 22, 41v, 44, 49, 68v; Powiedzýał mu Pan Iezus: Rořkáfzcie iż ludzye pořáđzą. *RejPos* 80v; A tám gdj řadney żywnořci nie miáł/ Pan nie opuřcił wiernego fwego/ ále rofkazał Anyołowi fwoiemu/ iż mu nořil vřtáwicznie chleb á wodę ná onę puřczzą. *RejPos* 81v, 16, 18v, 39v, 42, 46v

(19); *BiałKat* 151; *GrzegŚm* 49; *HistLan* C3v; *KuczbKat* 25, 210 [2 r.], 265 [2 r.]; Tãmże mu [*Jozuemu w Jerychu*] Pan rofkazał gdy miãltã dobedzie áby nic z niego nie brał/ iedno áby wŷytko pobił á popalił *RejZwierc* 64v, 199v, 261v; *BielSpr* 26v, 27v, 36v, 39, 39v, 40; *WujJud* 89; Y rofkaże ofiãrownik że zãrznã ptałzkã iednego/ nã naczyiniu gliniãnym nãd wodã żywã. *BudBib Lev* 14/5; Zaś Krolã Haiŷkiego zawieŷil nã drzewie áfz do wieczorã á fkoro zaŷzło słońce/ rofkazał Iefzua że złożyli trupã iego z drzewã *BudBib Ios* 8/29, *Lev* 14/4, *Ruth* 2/9, *3.Reg* 5/17, *2.Par* 29/27, 30 (15); A iam krokom rofkazał/ żeć bẽdã ieść noŷiã. *HistHel* Bv; *CzechRozm* 252; *ModrzBaz* 26, 48, 96v; *SkarJedn* 127; Bo gdym im rofkazał áby odemnie/ kãpłãńskie błogofławieńŷtwo wzięli/ rzuãili liẽ do mnie grubi oni ludzie iedni z tyłu/ drudzy w oczy do ŷiebie miẽ targãli *SkarŻyw* 30, 40, 88, 179, 212, 225 (13); *MWilkHist* Bv; *NiemObr* 71, 72, 129; *ZapKoŷcier* 1584/49 [3r.]; A Timokliã wolno puŷcił/ y rofkazał/ áby y onã łãmã/ y wŷyŷcy krewni iey bez łzkody wŷelãkiy byli. *KochWz* 141, 136, 142; *WerGoŷc* 250, 252; *ArtKanc* D9v; *GórnRozm* N; Vrżẽdник ma to rżãdnie z wieczorã rozrżãdziã y Włodãrżom rofkazãã/ áby ŷwych robot doglãdãli/ kãdzy w ŷwey wŷi w ktorey rofkãzuiẽ/ ktora ma co robiã. *GostGosp* 10; *Phil* F3; *GórnTroas* 6; *OrzJan* 119; W tym Muŷã co Minerwie Nektãr podawãã/ Abym to lotnym piorem ŷpifał rofkazãã. *KoŷakCath* C5; *WujNT* 88, *Matth* 27/64, *Mar* 6/8, 9/9, 13/34 (11); Tẽżelmy Dignitarżom/ y Vrżẽdnikom/ y Stãroftom/ mieyŷc tegõz Powiãtu rofkazãli/ iãkõz y tym liŷtem rofkãzuiemy: áby liẽ przed nas wedle opifãnych liŷtõw czãfu y mieyŷcã ŷwego wkazãli/ y przyŷięgẽ wiernoŷci powinãã Nam [...] wczynili *SarnStat* 1042, 1042, 1236; *SkarKaz* 161a; To nam wlaŷnie co y ty w tẽ ŷłowã rofkazał: Bychmy tu przed pokoiem wŷyŷcy pilnowãli/ A co pãni rofkaże/ wŷyŷtko ŷprawowãli. *GosłCast* 16; Nie to miãłto/ Bogowie/ tobie obiecãli/ Enea/ ani ten brzeg/ á tãk rofkazãli. Abyŷ wlaãdał w okrẽty/ á ŷzukał Włõkiego/ Brzegu/ y pãñtwa ŷobie corichley inego. *PudłDydo* A4, B4; [Abowiem tak panu wojewodzie połockiemu, jako i innym wŷytkim, kãtõrzy pograniczne zamki trzymajã, jesteŷmy rofkazali liŷty naszymi, aby niegdziez z zamkõw nie zjezdżãli. *ListyZygmAug* 1550/146].

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiãzujãcym do dopełnienia w zdaniu nadrzẽdnym [w tym: do kogo (6), przeciw komu (1), po kogo (1), co (1); z zapowiednikiem: to (1); zawsze: aby, żeby] (9): dlya they przyãŷny rofkazãlyŷmy donyego aby theŷz swamy thak theŷz dobrze ŷyã zachoval y wpryãŷny swamy myeŷkał *LibLeg* 7/41v, 11/11v; tedysmy do rad pãñtwa nãŷego wielkiego Xiẽŷtwa Litewŷkiego to rofkazali, aby oni tez wtem rocze iednoŷtainã obronẽ z Koronã Polŷkã dzierzeli przeciwo ŷpolnem nieprziãczeliom na granicy *ComCrac* 11; Y zãwołãã Eŷter Atãchã iednego z komornikow Krolewŷkich/ [...] y rofkazãã mu do Mãrdocheuŷã/ áby liẽ dowiedział co to ieŷt zã ŷprawã á przeczby tãk czyniã. *BibRadz Esth* 4/5, *Lev* 8/5; Rzekł krol do Ioãbã: Roŷkãfz po Abŷãlonã áby w pokoiu przyiechał *BielKron* 71v, 256; *BudBib Esth* 4/5; Do nãrodu zdrãdzieckiego poŷlẽ go/ y przeciwo ludowi podległemu oŷtroŷci gniewu mego rofkażẽ mu/ żeby pobrał plony y poplãdrowã korzyŷci: y ten lud áby poddał w podeptãnie/ iãko błoto nã vlicãch. *PowodPr* 8.

Ze zdaniem dopełnieniowym bezspõjnikowym rozpoczynanym partykułã życzãcã (4): Roŷkaż pãnie czelãdzi/ Niechay nã ŷtõł dobrẽgo winã przynaŷzãiã *KochPieŷ* 10; Roŷkaż ŷwym Anyõlom niechay ich ŷtraż czuiẽ/ Wŷzech czãŷow/ nã mieŷcu iãk ie kolwiek krzczono/ Niechay o miẽ walczã *GrabowSet* H, H; *OstrEpit* A2.

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikiem: tak (5); przytoczenie poprzedzone słowami: (tak) mówiąc (12), rzekn(q)c (5), temi słowy (2), powiedziałem tak (1), rzekłem (1); orzeczenie przytoczenia: w imp (40), w fut (4)] (44): Kupiec się temu bárzo śmiał/ A potym mu [Ezopowi] więc rofkazał: Idź towarzysze przywitay/ A z nimi się dobrze poznay. *BierEz* A4v, D3; *MurzNT Luc* 5/14; Złorzecźcie zyemi Meroz y iey obywatcielom/ Rofkazał Anioł Páńfki *LubPs* hhv; Co gdy Dawid vflyłfá ná pułfczey/ żeby Nabál ftrzygł owce fwoie/ pośláł kniemu dziefięć młodzięncow/ rofkazawłfy im/ Idźcie ná gorę Kármeli/ y przydziecie do Nábála y pozdrowięciego imieniem moim fpokojnie/ á rzeczećie ták. *Leop* 1.Reg 25/6; Tedy Krol rofkazał Abdemelechowi Murzynowi/ mówiąc Weźmi z łobą łtąd trzydzieści mężow/ wyćiągniże Ieremiałzá Proroká/ z dołu pierwey niżli vmrze. *Leop Ier* 38/10, *Ex* 19/23, *Ios* 1/10, 1.*Mach* 5/42, *Matth* 13/30, 22/13; *KochZuz* A4v; A widząc Iozef Beniáminá z niemi/ rofkazał fprawcy domu fwego/ W wiedz ty ludzi do domu mego/ á zábiy co/ y nágotuy prze nie/ bo chcę áby v mnie ná obiedzie byli. *BibRadz Gen* 43/16, *Gen* 28/1, *Ex* 1/15, *Deut* 2/4, 31/23, 25 (14); rofkazał Pan Bog Sámuelowi: Pośłęć iutro do ciebie mężá z narodu Beniámin/ ktorego pomáżełz ná kroleftwo ludu Izráelkkiemu. *BielKron* 63v; *RejPos* [219], [226]v, 238; Rofkáz pánie kto tu wchodzi/ Niech nikomu nic nie fzkodzi. *RejZwierc* 236v; Y pośláł Iáákob pošty przed łobą do Ezawá brátá fwego do ziemie Seirfkiey/ ná pole Edomfkie. Y rofkazał im mówiąc: Ták rzeczećie pánu moiemu Ezawowi: [...] *BudBib Gen* 32/4; Potym wftála zbierác/ á Boház rofkazał młodzięncow fwym rzekác/ y miedzy fłopámi niech zbiera/ á nie záfromowayćie iey. *BudBib Ruth* 2/15, *Gen* 32/17, 19, 44/1, 1.Reg 18/22, 2.Reg 13/28 (10); *ModrzBaz* 98v; Anioł gdy się vkazał/ Pálterzom rofkazał/ iuż do Betlehem idźcie/ národzone dziećie, w iásleczkách naydziećie. *ArtKanc* B11v; Lecz nie ták Pan rofkazał ále ták: Przypádz/ ábo przymuś ich áby wefzli. *WujNT* 256.

Z połączeniem przytoczenia ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (2); przytoczenie poprzedzone słowem: mówiąc (1); orzeczenie przytoczenia w imp (2); aby (3), iż (2)] (5): tedy rofkazał Iozue włytkim fkoro w tráby zátrąbią kapłani/ ábyfcie włyfcy krzyczeli. *BielKron* 47; Gdyż to nieomylnie onemu Ieremiałzowi Prorokowi fwemu rofkázác raczył: Iż idź á ftań w bronie mieyfkiey *RejPos* 276v, 215, 281, 349.

Ze zdaniem współrzędnym skutkowym [w tym: z innym podmiotem (3), z tym samym (1)] (4): Thedy Dáryus Krol rofkazał: y fzukano po libráryách/ ktore były záłożone w Bábiloniey/ y náleźiono kxięgi iedne w Egbátanis *Leop* 1.*Esd* 6/1; Tedy krol rofkazał/ y przywiedziono Dánielá/ á wpułfczono go do iámy lwiey. *Leop Dan* 6/16, *Dan* 14/13; *BielKron* 152.

W przeciwstawieniu: »zakazować rozkazać« (1): Abráhám gotuie Syná zábić: ále Pan tego zákázuie/ Który fám wprzód rofkazał. *ZawJeft* 33.

Frazy: »(tak) jako [kto] rofkazał (a. rozkazać raczył, a. jest (a. było) rozkazano)« [powołanie się na treść rozkazu] = *sicut praecepit Vulg, PolAnt; sicut dixit Vulg; quemadmodum (quando) locutus est a. praecepit, iuxta omnia quae praecepit PolAnt* (30): [Ezop] przyłzedłzy ná gołpodę/ Nálaźł temu táką rádę: Kazał się fługam przyczynić/ by mogli kotá włápić. A kiedy go włápili/ Ráno go miotłámi bili: Iáko był Ezop rofkazał/ By włytek lud ná to pátrzał *BierEz* G2v; *LibLeg* 7/33, 11/41; Nyepodobáłoć fye też Saulowi krolowi iż Samuel omyęłzkawał fluzby y ofyáry Bożey [...] y czekawłfy go tydzyeń/ yáko był fám Sámuel rofkazał/ nychćyáł dáley czekác/ Ale fám pánu Bogu

ofyárował. *KromRozm I N4; Leop Gen 7/16, Deut 2/1*; Ci thedy iáko był Pan rofkazał Moizefzowi/ zwiodfzy bitwę z Mádyánity pobili wśzytki męfzczyżny. *BibRadz Num 31/7, Gen 7/9, 16, 12/4, 17/23, 47/11 (9)*; Szedfzy tedy Dawid do Akkáron s fwym ludem/ zábił dwie fcie Filiřtynow/ ktorych obrzełki przyniořł iáko Saul rofkazał/ ábowiem Saul tego žádał po nim/ áby od Filiřtynow zginął. *BielKron 65v, 106*; Nálfzy též Pořłowie Ruřcy/ ták iákochmy im w Wiřni rofkazáli/ ná to bránié nie zezwaláią. *OrzQuin Bv; RejPos 158*; Y dał Moizefz (ono) řrebro okupionych Aharonowi y řynom iego ná słowo Iehowy: iáko był rofkazał Iehowá Moizefzowi. *BudBib Num 3/51, Deut 1/19, Ios 13/6, 2.Par 10/12, Esth 3/12; HistHel B3*; PRzyřzedłem iákoř rofkazał tym rychley *CzechRozm 21v; StryjKron 492; CzechEp 113; WujNT Act 23/31; SkarKaz)(2v.*

»rofkazał ci się kłaniać (a. cię pozdrowić itp.)« [w formule grzecznościowej] (3): Rofkazał theřz Vaszey C.M. milofczy wdobrem sdroyyv y wwyelkyem szcánřczyyv navyedzicz *LibLeg 7/31*; Habeo tibi nunciare salutem verbis illius, Rofkazał cie pozdrowić/ Rofkazał ci řie kłániáć/ řwá służbę powiedzieć. *Mqcz 254a.*

Zwroty: »rofkazać pod gardłem« (4): S tey przyczyny Phebus vřzynił mu [*Midasowi*] řřzy Ořłowe iáko głupiemu ředyemu/ chciał ich táić/ y bárwierzowi rofkazał pod gárdłem/ áby o nich nikomu nie powieđał. *BielKron 26, 64v, 214, 227.*

»rofkazać pod kłátwá (a. przekłéctwem)« [szyk zmienny] (2):Saul áby řie pogoniei nie mieřzkáło/ rofkazał pod przekłéctwem y gárdłem/ áby řadny nie iadł áž do wieczorá ážby řie pomřcił náđ nieprzyacielmi. *BielKron 64v; NiemObr 171.*

»rofkazać milczenie, pomilczeć« (3:1):Luter [...] piřał řifty do Papyřzá leoná [!] dořyc powolne z wkłádnofciá prořřác/ áby iego přećwnikom wiáry niedawał á rofkazał im milčzenie/ iáko by go więcey piřaniem niepreřřládowáli *BielKron 194v, 205v, 225, 329v.*

»mocno (a. mocnie) rofkazać« (2): *MetrKor 46/118*; [cesarz wybrał doktorów Pisma řwiętego] kthorym mocnie rofkazał/ áby niebacžyřá řadná řthroná ná záchowanie řadnego čřłowieká/ tylko Bogá řámeęo *BielKron 218v.*

»rofkazać pilnie« = *praecipere vehementer PolAnt* [szyk zmienny] (3): *LibLeg 7/100*; I viáwřzy rękę dźięćięcia/ rzecze mu/ Talitha kumi [...] A natychmiářł powřtała panienska/ i chodźila [...]/ A on ięm pilnié rofkazářł/ aby tego nigđ niewieđziářł *MurzNT Mar 5/43 [przeřład tego samego tekřtu] RejPos 255.*

»przez pořła(-y) rofkazać« [szyk zmienny] (4): Gdy theřz sthemze Sandziakiem o polya mowil wřpomynayáč tho yřz řyá themv dořycz nyedzieye czo Ceř(arz) přeřz pořła rofkazał. On mv odpowyedz dał nyebarřzo przyemná *LibLeg 7/34, 7/33, 11/187v; BielKron 356v.*

»precz [řkąd] rofkazać« (1): Idź áto zárázem Cichó do řkárbu, řługom y wřřyřtkim precz z domu Rofkařz *CiekPotr 61.*

»srodze (a. sroęo), grořnie, surowie, z grořá rofkazać« [szyk zmienny] (4:1:1:1): *LibLeg 7/99, 11/18*; A Konřtántyń Cefarz krzeřciyáńřki froęo rofkazał/ po wřřyřtkim páńřtwye řwoim/ áby kacerřkye řkyęęi popalono. *KromRozm I N2v; RejZwierz 13v; RejAp 11v; Lucyus [...] řzedł řam w dóm do Philodemá/ táđ zářtawřzy páńņę v nóę oycowřkich kłęčząc/ rofkazał iey práwrie z grořá áby z nim řzła *KochWz 142; GórnTroas 22.**

Szeregi: »nauczyć (a. naukę dać) i rozkazać« [szyk 2:1] (3): tedismi ym rofkazaly y navkę daly abi was wtim przenaydowały a wi yako przyacziel nasch tak sie snim obeydziecie yako sye synšchimy nayemnyky [...] obchodzicie *LibLeg* 10/68v; *Diar* 72; [*Lokietek*] poślął táiemnie pošły k themu roftropne do woýłká Prułkiego Wincentego s Pomorzan/ ktore náuczyl y rofkazał im áby fie czynili zbiegi od krolá Polłkiego *BielKron* 372.

»oświadczyć i rozkazać« (1): I rzekł Moizełz do Pána: Nie może lud połpolity wftąpić ná gorę Sinái. Abowiemeš ty oświadczył/ y rozkazałes [*tu enim testificatus es et iussisti*]/ mowiąc: Położ miedzę przy gorze/ y poświęć ią. *Leop Ex* 19/23.

»przykazać i rozkazać« (1): y kozdemv abisz przikazał y rofkazał yzbi kozdj otim wiedział *LibLeg* 11/22v.

»rozkazać i (albo) przyzwolić (a. zwałać)« = *mandare seu ratum habere JanStat* [szyk 1:1] (2): rofkazelyfczie v.km. mnie zebich ya lyft pyłłal do Oczakowa opowyadayacz to yz v.k.m. raczil na to przizwoylcz y rofkazacz poddanim swim Czeflarza yegoM. poddanim za ych łzkodj dołlicz vdzialacz *LibLeg* 11/106v; *SarnStat* 897.

»rzec albo rozkazać« (1): Sat ne hoc mandatum est tibi, Dofiłci fie rzekło álbo roskazało. *Mącz* 206b.

»ukazać i rozkazać« (1): iż on [*Jezus*] nic nie czynił/ áni mowił/ tylko to co iemu Bog vkazał y rofkazał. *CzechRozm* 70v.

Wprzen (1) : Teć rzeczy [*ogień, grad, głód, śmierć*] kocháią fię w rofkazaniu iego/ á włzędy łą pogotowiu ná ziemi kędy ielt potrzebá/ á nie zámiełzkáią tego/ áby nie miály zaráz vczynić tego co im rofkażą. *BudBib Eccli* 39/35.

Przen: *Zmusić* (2) :

cum inf (1): A Wenus co nie zwyłká nikomu folgować/ Wnet łobie rofkazała Didonie hołdować. Náoftátek iey ferce ták bárzo zbłaźniła/ Ze mężowi pirwłzemu przyłięge [!] zgwałciłá. *PudłDydo* A3.

cum A cum inf (1): Wielki przyaciłel przyłtoyność: tą łobie Rołkázác łłużyć/ nie ielt przyaciłelłka. *KochOdpr* A4.

α. *Zażądać* (7) : A ták zdami fie iż tego od ciebie máło potrzebuię co moie ielt/ ábych też czego prágnął łnádnie by mi rofkázác *RejPs* 75; Nie o gwałt/ áni o mord/ áni o truciznę. Lecż o trzy kozki idzie/ o moię iściznę: Ktore moy łąsiad vkradł/ o to fię żáluię/ A iż łędzia rofkazał [*sibi postulat probari*] dowod vkażuię. *ModrzBaz* 94v.

rozkazać co (w eliptycznym zdaniu względnym) (1): Więć rzemiołá niełzczeią/ gdy włzyłtkie iákmiarz ćwiczenia/ bráctwá/ ábo porządki ich/ ná opilłtwie łą záłádzzone. [...] Bo nierobiłby drugi/ iednoż ná kufel niełtawa. Zá czym y robotá pijána/ niczemu fie czálem nie godzi/ á przedsię zá nię mułi dáć co rofkaże. *PowodPr* 74.

cum inf (2): A ták Ezechiałz Krol/ wypráwił do Krolá Áłłfryyilłkiego do Láchis z tym połelłtwem/ Zgrzełzyłem ci odciłgni prošę odemnie/ á ia chcę włzyłtko niełć co iedno na mię włóżyłz: Tedy Krol Áłłfryyilłki rofkazał mu łobie dáć trzyłtá táłentow łrebrá/ y trzydziefci táłentow złotá. *BibRadz* 4.Reg 18/14; Náziutrz Cefarz na Ratułzu tániec mieć rofkazał/ przy ktorym włzyłtki kłiążetá z kłiężnámi były *BielKron* 331.

Ze zdaniem dopełnieniowym referującym treść rozkazu (2): Dla czego (ącz) wielkie máiąc w Chrištuście bezpieczeństwo rofkazać tobie: co przyštoi/ Wízakże prze miłość rádźzey proźę *BudNT Philem 8; WujNT Philem 8.*

W przeciwstawieniu: »rozkazać ... prosić« (2): *BudNT Philem 8, WujNT Philem 8 cf Ze zdaniem dopełnieniowym.*

β. *Wydać polecenie stawienia się, wezwać; przen (1) :*

Fraza: »gdy Pan rozkaże« = w chwili śmierci (1): A ták moy miły fwiatku wcześ sie żegnam s tobą/ [...] iedno mię proźę wypuść s fwych figlow wżetecznych. [...] A ták gdy Pan rofkaże iuż mię też nie winuy/ Iż cie żegnać nie będę [...]. A ty mnie też nie zaźrzy iż do Pána w niebie/ Wolę iść kiedy każe odftawły od ciebie *RejZwierc 271.*

γ. *Wydać dyspozycje w jakiejś sprawie (58) :*

rozkazać co [z wyrazami o znaczeniu ogólnikowym, zwłaszcza „co”]; w tym: w eliptycznym zdaniu względnym (2)] (4): *RejRozpr B3; BielKron 349v; Y czemuż nie wzowę do liebie Tobiałzá fyná mego/ ábych mu nieco powiedział pierwey niź vmrę? Potym zawoławły fyná mowił ták do niego. Synu moy ielli vmrę/ pogrzeb mię [...]. TEdy tobiałz odpowiedział temi słowy/ Vczynię oycze moy wżytko coś mi rofkazał. *BudBib Tob 5/1. Cf Ze zdaniem dopełnieniowym.**

rozkazać co [= przedmiot rozkazu] (1): á drugich [*ubiorów*] iuż áni zwąc áni ich sobie rofkazać vmie/ iedno kráwcowi poruczy áby mu vczynił iáko dziś nośzą. *RejZwierc 57v.*

rozkazać co (względne) [= ile] (1): Przyźli lepak y celnicy nurzać fię/ y rzekli kniemu. Vczyćielu, co vczyniemy? A on rzekł iym/ nic więcej/ iedno co rofkazano wam/ nie wyciągaycie. *BudNT Luc 3/13.*

rozkazać około czego (1): Wiára/ Ioseph vmieráiąc/ o wylźciu fynow Izráelfkich wřpomionął/ y około kości swoich rofkazał. *WujNT Hebr 11/22.*

rozkazać na co (2): A wżdy [Bóg] niechćiał ftym omieszkać Co iest Boże to kazał dáć A nacz że to rofkazano Y komuż to ma być dano Iściec nie inffemu komu Iedno sługam z iego domu *RejRozpr B3; Ale ktoby chciał weźrzeć w tákie vrzędniki/ Mogłby wżytki powieścić vbogie nędzniki. Bo iákąby tu oni liczbę vdzyáláli/ Gdyż ná co rofkazáno nigdy ták nie dáli. *RejWiz 19.**

rozkazać o co ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia dalszego w zdaniu nadrzędnym (1): Ale iż sie do lánney brał/ O figi ták rofkazał: Aby ie iego słudze dano *BierEz A2.*

Z zaimkiem przysłownym zastępującym przytoczenie [zawsze: jako (w eliptycznym zdaniu względnym)] (3): *BibRadz 1.Mach 7/26; A kościół [Salomonow] wżytek tym ípofobem był poftáwion/ iáko był Moizefz ná puźczy rofkazał *BielKron 77; SarnStat 377.**

cum inf (16): *MetrKor 59/75v, 76 [5 r.], 77; LibMal 1545/97v; KVchmiłtrz szedł páná pytać/ co będzie wieczerał/ Pan rzekł/ gówno zyedzze ie [...]. Ten rzekł [...] A prze czeladz co czynić zálie rofkazecie? *RejFig Bb5; BibRadz Num 34/13; ZOłdan Egipłki y Ierolimłki krol [...] rofkazał po śmierci swoiey przed sobą nieść ná drzewcu sztukę sukna czarnego *BielKron 180; gdy miał vmrzyć rofkazał sie po śmierci ípálic/ á proch do morzá wřpác *BielKron 272v; GórnDworz R; Iuż miły pánie Doktorze/ Poki ták pieniądze w worze/ Ná co trzeba rofkazcie dáć/ Boć nie mogę sobą włádác. *RejZwierc 235v; ActReg 121; SkarKazSej 668b marg.*****

Ze zdaniem dopełnieniowym referującym treść rozkazu [w tym z zapowiednikiem: to (1); aby, żeby (15), zaimek pytajny (9)] (24): Widzę pánie iżeś chory/ Znác w tobie sílne przemory. Przetoż fie raczy opátrzyć/ O lekárftwie w čás pomyflić: A mnie iuż raczy rofkázác/ Cobych ia miała vdziálác. *BierEz* Q2; a iefli bi bog nan smycerc przepusczył rofkazał zebi go tam pochowano gdzie bi zmarł *MetrKor* 59/75; *BielŻyw* 28, 163; Item Rofkazala abi pyenyadze seřchcz wyardunkow kthore myala zwiflugi, y řchathi yey wlfytkye vbogym lyudzom rozdano. *LibMal* 1548/138v; *Leop* 1.*Esdr* 6/8, *Iudith* 12/1; Niżli vmárł Dawid/ między inemi rzeczámí vpominał teź syná krolá Sálomoná/ áby pámiętał co Ioáb vczynił/ iż zábił Abnerá y Amázá z zazdrości/ [...] y rofkazał áby [*Joab*] w pokoiu nie vmárł. *BielKron* 74v; rofkazał Kárdynałom/ áby řkoro vmrze/ iego ciáło w kęfy zřábáli á włóżyli ná woz/ á gdzye z nim poydzye řam woz aby zá nim řzli/ á gdzye řtanie áby go tám pochowáli. *BielKron* 175v, 83, 258, 298v; *Mqcz* 375c; Dofyc ná tym/ iż iáko dobry żólnierz vmie kowalewi rofkázác/ iákim křtałtem ten teřak/ y iáko dobry ma być/ ktory robić dáie *GórnDworz* E5v, P3v; *RejPos* 141, 217v, 348v; *BielSpr* 29v; W kilá lat vmieráiąc on Ewágrius/ rofkazał řynom řwym/ áby mu on zapis y Cyrográf Břkupi/ w ręce dáli/ y znim go pogrzebli. *SkarŻyw* 102, 231; ále kaź tu komu piérwéy do mnie/ że mu rofkáże/ áby cię po méy řmierci dobrze odpráwiono/ y wolno puřczono. *KochAp* 5; *SarnStat* 1286; *SkarKazSej* 668b.

Z przytoczeniem [w tym przytoczenie poprzedzone słowem: rzekąc (2); orzeczenie przytoczenia: w imp (2), w fut (2)] (4): Rofkazał im teź Pan Bog/ gdy przydzyecie do zyemie Chánáneyřkiey/ záchowaycie řześć miałt dla záchowánia pokoiá *BielKron* 43v, 39; Y rofkazał Moizeřz ludowi dnia onego rzekąc/ Ci řtaná błogóřláwić lud ná gorze/ Gieryzimie *BudBib Deut* 27/11, 4.*Reg* 16/14.

Z połączeniem przytoczenia ze zdaniem dopełnieniowym (1): iż fie iey [...] vkazał S. Stániřław/ y miał mřzą przed nią/ á rofkazał iey áby řzłá do Břkupa á powiedziáła co widziáła y co iey rofkazał/ áby ciáło moje z tych kątow niepocześnych ná zamek Krákwofki przeniořł. *BielKron* 349v.

Frazy: »(tak) jako [kto] rofkazał« [powołanie się na treść rozkazu] (2): *BielKron* 77; [*Marek*] w tę trunę/ ták iáko był řam [*Mateusz*] rofkazał gdy mu o řwey řmierci opowiádał/ włóżył ná pierři iego Ewánieliá ř. Máttھےuřzá/ włáfná iego ręká piřaná. *SkarŻyw* 537.

»jako rofkazano [na kiedy]« (1): [*Faraon rofkazał urzędnikom:*] przyřrzycie ich [*Żydów*] [...] áby káždy řwá řztukę wyrobił iáko im iefł wymierzono. Y řtáło fie ták/ dogłádáli vrzędnicy tego áź wřzytko muřieli wyrobić iáko rofkazano ná káždy dzyeń. *BielKron* 29.

Zwroty: »sobie rofkazać« (2): Iáko Stániřław Białobocki/ máiąc záchowánie wielkie s pány Kárwickiemi/ (kthorzy wřzyřcy do inego porřádku/ kthory fie ich ifcie dzyerży/ tho niemal s przyrodzenia máia/ iż řobie káždy vmie rofkázác dobrze vczynić ieść) powiedziáł chwaląc ie. *GórnDworz* R; *RejZwierc* 57v.

»na testamencie rofkazać« (2): [*Matatyjasz*] Szeřciom řynom vmrzc o oyczyznę ná teřtámenie rofkazał. *SkarKazSej* 668b marg, 668b.

Szeregi: »rofkazać a naznaczyć« (1): TE dy iey [*Judycie*] kazał Holofernes wniřć/ thám gdzie flożone były řkárby iego/ y kazał iey thám mieřłkác/ y rofkazał á náznáczył [*constituit*] co iey miano dáwác z iego řtołu. *Leop Iudith* 12/1.

»polecić i rozkazać« (5): *MetrKor* 59/75v, 76 [3 r.]; [*książę Teodon przed śmiercią*] czyniąc go [swego syna] po łobie pánem/ polecił mu/ y rozkazał/ áby Ruperta Biskupá w wšytkim łuchał *SkarŻyw* 231.

»rozkazać i poruczyć« = *committere et demandare JanStat* [szyk 1:1] (2): ktore dwiefczie zlotich rozkazał y poruczył przerzeczony pan Bothurzniški swoym Exequtorum wicziągnącz od sinow Panyey Zabawskiej. *MetrKor* 59/77; á oné do łkárbu kłásdź/ y onémi łzáfowác wedle tego/ iáko Krol Iego M. poruczy y rołkaże. *SarnStat* 377.

»postanowić albo rozkazać« (1): Praescribere quae sunt gerenda, Połtánowić áłbo roskázác co kto ma czinic. *Mącz* 375c.

b. *Słowem sprawić, że coś się stanie: spowodować zjawiska nadprzyrodzone, uczynić cuda (o Bogu i ludziach obdarzonych przez Boga mocą sprawczą) [w tym: komu (7), czemu (38)] (85)* : PAmiętay miły panie iz łie wola twoia łwięta nigdy nieodmieniła: abowiem gdyś łłowem rzekł wšytko łtało łie łeft a gdyś rozkazał wšytko było razem łtworzono *RejPs* 48v; twoieć morze/ twoieć gory/ twoyci lud wšytek/ kiedy ty [*Panie*] raczyłš roskazác gorác muš łwłác ná ine mieyłce/ á morze muš być łuche/ á nas łwoią mocą wybáwiłš. *BielKron* 30v; On roskazał/ á zá roskazánim łego wšytki rzeczy łtworzóné łá. *BiałKat* 11; Izali z (początku) dniow twoich roskazałš záraniu? wiefzli mieyłce zorze? *BudBib Iob* 38/12, *Thren* 3/37; Nie pokłonię łię tobie czárćie mowiac/ łedno Bogu memv/ ktory gdyć rołkaże przełtác mušłš. *SkarŻyw* 36; *ZawJeft* 19 [2 r.]; Pánie/ nie łeftem godźien ábyš włzedł pod dách moy: ále tylko rzecz łłowem [*dic verbo*] (*marg*) to łeft, roskaz. Hebrałfm. (-)/ á bęđzie wzdrowion łługá moy. *WujNT Matth* 8/8, s. 35; O mieczu Pánłki/ dokądze łie nie włpokoiz? Wnidz do połzwy twej: wđdam ózłebniey á wćichniey. A iákoż łie ma włpokoic: gdyż mu Bog rołkazał? *PowodPr kt; SkarKaz* 550b.

rozkazać co [z wyrazami o znaczeniu ogólnikowym, zwłaszcza „co”]; w tym: w eliptycznym zdaniu względnym (4)] (8): Abowiem co kolwiek on mieć ráczy wnet łie łtać wedle łego woley mułi/ á co kolwiek on rołkaże wnet wšytko mułi być wpełniono. *RejPs* 48, 152; *SeklKat* N4; *BibRadz Is* 48/5; *BielKron* 81; *RejPos* 255v; Rzekł: Bóg/ niechay bęđzie: á co rołkazał/ wnet łię łtáło. *BiałKat* 11; Oycze łwięty/ tyš łák zrzáđził/ y łákeš chćiał/ y to łię łtáło/ coš łam rołkazał. *LatHar* 592.

rozkazać co [= przedmiot rozkazu] (1): Rołkazał Bog twoy moc twoię/ zmcni Boże coš wdziálał nam [*BibRadz* : Dodał ci Pan mocy takowey/ O Boże vmocniže to coš łpráwił známi.] *BudBib Ps* 67/29.

Z zaimkiem przysłownym zastępującym przytoczenie (1): Vkażcye łie s chwałá Pánu/ ognye/ grády/ łnyegi/ Lody y wyátry gwałtowne/ co nyebyełkye byegi/ Ná łłowo Pánłkye łpráwuýá/ gdy łák rołkaże Pan *LubPs* ff3v.

cum inf (28): A rołkazał łie zewłłech łtron okryć ćiemnołćiami/ á gęłtemi obłoki wodnemi był iáko dom około niego zbudowan. *RejPs* 24; A każełš łem łpłónąc iáko dymowi zápalonemu á wrozgniewániu twoiem rołkażełš łe kiedy zá chcełš pozrzec ogniovi. *RejPs* 30; Bo gdy łie tobie zda rołkażełš płynąc dełłczowy ná oblicznołć łuchey łiemie *RejPs* 97v; Rołkaz łe [*złych ludzi*] wypłłác z kxiąg łudzi żywiących á połwięconych tobie *RejPs* 101v, 115; *LubPs* Y5; *Leop 2.Par* 7/13; *BibRadz 4.Esdr* 6/40, 42; Połtánowiwłzy Pan Bog łwiát według woley łwey łwiętey/ rołkazał žwirzętom powłtác wielkim y máłym rozmałtych ołob/ y powłtáły á płodziły łie po wšytkim łwiece *BielKron*

1, 46, 269; A potym włożywłszy naprzod pálce fwe do wízu onego nędznego człowieká/ á potym do wít nędznych iego/ rofkazał [!] fie otworzyć oney głuchości y niemości iego. *RejPos* 204v; Iáko y ná on čás gdy Pan ízedł áby był rofkazał zámordowác á zniszczyć miáftá Sodomíkie/ tedy Abráámowi powiedzyeć raczył: Iż [...] *RejPos* 236, 221v [2 r.], 227v, 248v, 331v; *KuczbKat* 20; Tedy rofkazę błogosławieńftwu moiemu (przyśc) ná was roku fzoftego/ y vczyni pożytek ná trzy látá. *BudBib Lev* 25/21; *BudNT Luc* 8/29; *KochPs* 116; Y gdy wyftąpili/ prościć pocznie S. Iágniefzká Páná Bogá/ áby ná objaśnienie czći y mocy fwey Boskíey/ dułze w ono martwe ciáło przywroćić rofkazał. *SkarŻyw* 69, 484; Rácż też ciáło náfze z piekielney mocy wyfwobodzić/ á do wefela zmartwychwftánia rofkaz ie/ fwemu máieftatowi ftáwić. *LatHar* 618; O Pánie Iezu Chryfte/ tyś dla tego ná świat przyfzedł/ áby nas od tey śmierci wybáwił. Iákoś temu vmárłemu ftánąc rofkazał: ták rofkaz ftánąc mym grzechom y złym íkłonnoścíom moim/ ktore mię do tey śmierci prowadzą. *SkarKaz* 387b.

Ze zdaniem dopełnieniowym referującym treść rozkazu [w tym: (a)by, żeby (20), iż (2)] (22): Gdzie Djábel powiedziáł ięmu/ Ieśli żeś fyn Boży íeft/ rofkazł (*marg*) rzecz (-) kamięniowi tęmu abyfię s ftál chlebem *MurzNT Luc* 4/3; Rofkazał Pan wnet w ich zyemi iż bez liczby ípádłá/ Száráncza ktora trawę ich y owoce zyádłá *LubPs Yv, Y5v*; Rofkazał wnet gęftości by ípołu zoftáłá/ A wodá też w fwey mierze áby zówzdy ítalá. *RejWiz* 144v; *Leop 4.Esdr* 8/10; Ieśli zámknę niebo żeby dżdżá nie było/ á ieśli rofkazę ízáráncy áby požárłá ziemię/ ieśli też przepuścżę powietrze ná lud moy. *BibRadz 2.Par* 7/13; Potym dnia piątego rofkazałes fiódmeý częłci gdzie były wody zgromádzone aby zwierzętá ptaki y ryby zrodziłá/ co fię ták ítało. *BibRadz 4.Esdr* 6/47, 4.Esdr 6/41, 46, 53; *RejPos* 206; *KuczbKat* 10; *RejZwierc* 200; *RejPosRozpr c*; *BudBib 4.Esdr* 6/53; ZTey wielkíey wiáry tak od Páná vbłogosłáwíoney/ gdy Piotr widziáł ífz Pan wnocy fuchá nogá po morzu głębokim y ízerokim [...]/ iáko po ziemi mocney na ich pomoc chodził: nád ine pokazał/ co o Páníkiey wfzechmocności trzymał/ gdy ták záwołá ná Páná: Rofkazł mi ábych do ciebie tákże po wodzie przyfzedł. *SkarŻyw* 597, 259, 483; *CzechEp* 278; wzrułz fię Boże náfz/ hániebnym Błuźnierftwem/ prosiem/ vważ roztoczóná Krew: á wnet rofkazł/ by byłá zemłzczóná. *GrabowSet Vv*; *WujNT* 630 *marg*; A któryś rofkazał/ áby opoki wydály wodę dla ochłódzienia ludu twęgo ná pułczy/ wywiedz téż łzy obfité z íerc ludzi zátwárdziáłych *SiebRozmyśl* E2v.

Ze zdaniem współrzędnym skutkowym [w tym: z innym podmiotem (7), z tym samym (1)] (8): Abowiem otho rofkazał Pan/ á roztráci dom wielki vpádkiem/ y dom mnieyfiy rozpádlínámi. *BibRadz Am* 6/11; A przethoż rofkazał Pan rybie oney/ y wyrzuciłá Ionáfzá ná ziemię. *BibRadz Ion* 2/11; *BiałKat* 283v; Chwalcie go niebiofá niebieskie/ y wody/ ktore ná wierzchu niebios. Niechay chwałá imię Iehowy/ bo ten rofkazał y ítworzyły fię. *BudBib Ps* 148/5; *CzechEp* 278; *WujNT Matth* 8/26, *Luc* 4/39; Słowo Bożé mocne/ lámo czyni co chce. Rzekł á sftáło/ rofkazał á vczyniło fię. *SkarKaz* 485b.

Fraza: »jako [kto] rofkazał« [powołanie się na treść rozkazu] (2): gdy ták potym Moyżefz píłze/ Y rzekł Elohim/ to íeft [...] Oćiec/ fyn/ duch/ niech będzie światłóśc: y ftálá fie światłóśc: to íeft/ vczyniło słowo/ ábo fyn [...]/ vczynił mowię ono światłó/ iáko Elohim rofkazał/ to íeft/ iáko oćiec/ fyn/ y duch rofkazáli. *CzechRozm* 16.

Zwroty: »rozkazaniem, za rozkazaniem rozkazać« (1:1): Nie pisze tu Ewányelista s. aby kro [!] [Pana] prosił/ aby ktho za nim wołał/ ale powie da/ iż wzrułzon Boskim miłofierdzyem swoim/ thylko iedno słowem a rozkazaniem swoim rozkazał onemu młodzyńcowi wtác. *RejPos* 221v, 255v.

»słowem (a. słowki) rozkazać« [szyk zmienny] (8): *SeklKat* N4; Bo iako słyszysz iż westchnąwszy poźrzał w niebo/ potym dotykał wizu y ięzyka onego/ [...] a potym słowem swym świętym rozkazał aby sie otworzyły ony zátwardziále a zátkáne śmyły iego. *RejPos* 206, 221v [2 r.], 227v, 243, 255v; Potym też/ ziemi vmocnionej ná swym gruncie/ rozkazał P. Bog słowem swoim w pośrzod świata łtanąc *KuczbKat* 20.

Szeregi: »rozkazać i przykazać« (1): Iesli kiedy zámknę Niebo/ ták żeby defisz niebył/ y ieslibym rozkazał y przykazał [Si ... *mandavero et praecepero*] Száranczy wyźrzc co ná ziemi *Leop* 2.*Par* 7/13.

»rzec i (abo) rozkazać« (2): A to gdy mowi: Abowiem on rzekł/ a było: on rozkazał/ y stáło się. A tego nie mowi/ iż vrodził z siebie słowo/ ktore iest synem iego ani tego/ iż Bog rzekł y rozkazał/ a słowo iego wżytko wczyniło: ale zgoła/ iż skoro rzekł ábo rozkazał/ żeby się to stáło: tedy się nátychmiált stáło. *CzechEp* 278.

»sprawić, rozkazać« (1): bo on sam wżytko może y wżytko słowem sprawił/ rozkazał/ a wżytky rzeczy słowem sprawione są. *SeklKat* N4.

»uczynić a rozkazać« (1): iż on [Pan] iedno thylko słowem a łamą wolał/ za rozkazaniem swoim/ wżytko wczynić a rozkazać mogli ná niebie y ná zyemi. *RejPos* 255v.

W przen (1) :

Fraza: »usta [czyje] rozkazały« (1): Dowiaduyćie się z kłiąg Iehowy/ a czytáyćie/ ni iedney rzeczy niemálz czegoby niedoftawáło/ bo wta iego rozkazały [quia os meum ipsum praecepit] a duch iego zbierze to. *BudBib* Is 34/16.

c. Zobowiązać do pełnienia określonych funkcji, dowykonywania określonych zadań [w tym: komu (82)] (98) :

rozkazać o kim (5): Abowiem nápisano iest: Iż ániółom swoim rozkaże (*marg*) rozkazał N.L. (–) o tobie *WujNT* Matth 4/6.*Cf* Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym.

rozkazać gdzie [= w tekście] (1): TEgo czáfu fektá Adámitow byłá/ Bogu y ludzyom brzydliwa/ ábowiem s pílmá wzyęli kilka słowek od Moizészá/ gdzye Bog rozkazał: [...] *BielKron* 185.

cum inf (3): Thu sie naprzod ięło niepośluszeństwo y niedbałość Węgierka okázowác/ ci ktorým thám było rozkazano ábo być łamym/ ábo wffy swe pošłác nieprzyłóżyli sie pilno ktemu/ ták iż prózne łtáránie było Woiewodzino. *BielKron* 306 382v; *CzechRozm* 163.

Ze zdaniem dopełnieniowym referującym treść rozkazu [w tym z zapowiednikiem: to (2); (a)by (12), iż (1)] (13): Bowiem niemálą czelć Iáko y yni przodkowie náłfy odzierzeli/ iż wydáli náukę słusznego żywotá potomkom swoim y rozkazáli/ aby sie to rośferzáło miedzy dzieći ich *RejPs* 114; *GliczKsiqz* B6v; Przed inem twym towarzyśtwem możnyeć to vkazał/ Iżec ná wśfem słuzyc myeli sam im to rozkazał *LubPs* M3, V v; *RejWiz* 38, 50, 172v; ktory Krok wżytkim rozkazał aby byli sworni a gośpodárni/ ták iż za iego czáfu wiele [...] wfi y zamkow nábudowáli. *BielKron* 318v, [842]; *BialKat* 56; *RejZwierc* 173v; Iż po zmiiach y Bázyliśzkach chodzić będą/ a nie będą im szkodzić/ y Anyółom

fwym rofkaże/ áby ie ná ręku fwych nošili *SiebRozmysl* F; Iáko mowił o Abráhámie P. Bog: Wiem iż rofkażełz fynom twoim/ y domowi twemu po tobie/ áby ftrzegli drogi Páńfkiey *SkarKaz* 421b, 421b.

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia dalszego w zdaniu nadrzędnym [w tym z zapowiednikiem: to (1); zawsze: o kim; aby] (3): *RejPos* 69v; Nápiáno/ práwi/ Angiołom fwoim rofkazał o tobie/ áby cię ftrzegli po drogách twoich *ReszPrz* 10; *WujNT Luc* 4/10.

Ze zdaniem współrzędnym skutkowym (2): Abowiem nápiáno ielt/ Aniołom fwoim rofkazał/ y w rękach cię nošić będą/ ábyś kiedy nieobráził o kámię nogi twoiey. *KrowObr* 179v; *WujNT Matth* 4/6.

Z przytoczeniem (2): *BielKron* 185; Y rofkazałem fędziam wálzým czáfu onego rzekąc: rozsluchawaycie miedzy brácią wálzą/ á fádzcie fpráwiedliwie miedzy wízemi ludzmi/ y miedzy przychodniámi. *BudBib Deut* 1/16.

Zwrot: »srogo rozkazać« (1): Ale vrząd/ który ielt fługá fpráwiedliwošci/ ten gdy dla wyftępu karze y zábija/ niegrzełzy: bo Bożým fługá ielt/ ná pomftę złych wyfádzony/ którému to frogo rofkazano/ áby złych nieżywił ná świecie/ áby niedármo mieczá nošil. *BialKat* 56.

α. *Powołać do pełnienia misji; mandatum dare Vulg (74) :* rzekł do nich Duch S. oddzielcie mi Saulá y Bárnábę ná dzieło ná ktorem ie wziął. Izáli tobie Pánie niewolno im rofkázáć/ czemu fię ludzi fług twych košcielnych dokładałz? *SkarŻyw* 536.

rozkazać co [z wyrazami o znaczeniu ogólnikowym, zwłaszcza: „co”]; w tym: w eliptycznym zdaniu względnym (4)] (13): *KromRozm III* I6, N3v; Otho małz/ co fwoim zwolennikom rofkazał? Nie rzekł im. Idąc po włyftkim fwiecie/ przepowiedaycie/ vftáwy/ Reguły/ Dekretały/ y infze ludzkie wymyflly/ ále Ewánielią. *KrowObr* 43, 43 [3 r.], Ss; *RejWiz* 164v; *RejPos* 189v; A Moyzełz mu włytko powiedział/ iáko widział Páná Bogá w ogniu/ y co mu rofkazał *SkarŻyw* 490. *Cf Ze zdaniem dopełnieniowym; Z przytoczeniem.*

rozkazać co [= przedmiot rozkazu] (2): *SeklKat* V2; Ponieważ czynili obrzydłość w Izráelu/ [...] mowili też słowo imieniem moim fałzfu/ ktorego nie rofkazałem iym *BudBib Ier* 29/23.

rozkazać czym (2): Ty fá fłowa pana Chriřtuřfa/ ktorimy racził rofkazać apořtołom/ aby fzly pořwiece á opowiadaly ludziom wymię Boże odpušczenie grzechow *SeklKat* Xv; yednák nye podeymowáli fye fámi fwą wolą kázáć/ áni im tego duch S. nádchnyem fwym rofkazał/ áliźby od przełożonych drugich ná to ofobliwy wybráni á pořłáni byli. *KromRozm III* I6.

Z zaimkiem przysłownym zastępującym przytoczenie [zawsze: jako (w eliptycznym zdaniu względnym)] (5): Abowiem gdy iuż Pan nářz wftápić raczył do kroleřtwá fwoiego/ thedy fie dopirko poczęły rozřzyrzać fpráwy á nauki Apořtołow iego/ kthore fie włytki dzyaly ták iáko on im był rofkazał *RejPos* 21v; kazał im wřze narody vczyć Ewánieliey/ nurzáiac ie w imię Oycá/ y fyná y ducha řwiętego. A oni też iáko im rofkazał czynili *CzechRozm* 267; *CzechEp* 181; Y ták fię po włytkim fwiecie rozdzielili/ [...] iáko im był Pan Chriřtus rofkazał/ y iáko dawno przedtym było prorokowano *WujNT* 515, *Ioann* 14/31.

cum inf (33): Vcznyom też fwym y pořlom/ ktore po włyftkim řwyećye rozřyłał/ nye rofkazał co piřáć/ ále vřtmye [!] tákyeż vczyć *KromRozm II* b4v, h2; Y kázáć ci ewányelią y krzćić nikomu inemu pan Kryřtus nye rofkazał/ yedno dwyemánařcye álbo yedennařcye apořtołom *KromRozm III*

N3v; A iż bog/ yego przodki yego ápoštołfkye biskupy/ to yeft papyeże Rzymfkye/ ná wirzchu poftáwił/ y rofkazał im myeć pyeczą o wśfech koſcyełech *KromRozm III* P4v, D2; Pan Kryftus ná ſwoie zwolenniki tchnął y przepowiedać im Ewánielią rofkazał/ á Wikárij yego/ zwolenniki ſwoie oleiem ſmáruie/ y vftáwy ſwoie przepowiedać rofkázuie? *KrowObr* 11v, 44v [2 r.], 68 *marg*, 73v, 87, 104 (12); Gdyż Pan náſz Iezus Kryftus krzeft ſwięty iedno ludzkim narodem [!]/ á zwłáſzczá wierzącym/ rozſzáfowác á rozdawác rofkazał zwolennikom ſwoim. *RejPos* 348v, 118v, 119, 119v; *BiałKat* 133v; Y nie dał tey mocy áni rofkazániá ſługom ſwoim Nowego Teftámentu/ áby lie ná to ſwięcić mieli/ á onego vftawicznie zá żywe y zá vmárłe ofiárowác/ ále tylko vczyć ſłowá ſwoiego rofkazał/ á ſwiátoſćiami poſługowác. *WujJudConf* 148v; *CzechRozm* 257; Bo ná pokazánie miłóſci ku ſobie/ páſć mu owce ſwoie/ y ſtárác ſię o zbáwieniu bliźnich/ rofkazał. *SkarŻyw* 235; *CzechEp* 248; *NiemObr* 28; zá Arcykáplánow Annaſzá y Káipháſzá: ſtáło ſię ſłowo Pánfkie (*marg*) To ieft: mowił Bog do Ianá. y rofkazał mu kázác. (-) *WujNT Luc* 3/2, s. 30, 114, *Act* 10/42, 48; Więć on niezbedny ofzuft twierdzi zá rzecz iſtą/ Ze widział włáwnym okiem Dżewicę przeczytą; Ktora mu rofkazała chwałę Bożą mnożyć/ A tám ná onym mieyfcu koſciołek záłożyć. *KlonWor* 47.

Ze zdaniem dopełnieniowym referującym reſć rozkazu [w tym z zapowiednikiem: to (2), tak (1); zawsze: aby] (16): *SeklKat* Xv; A po zmartwywſtányu ſwoim rofkazał im záſyę/ áby ſzli po wſfyftkim ſwyęcye/ á vczyli wſfyftkye narody. *KromRozm II* y; Iáko tedy Pan Kryftus Syn Boży wolą oycá ſwego obiawiał ludziom y opowiedział/ ták tefz ſwoim zwolennikom rofkazał/ áby opowiedáli nie wolą ſwoię/ áni wolą [!] kogo inſzego/ ále wolą y rofkazánie Syná Bożego Páná Iezu Kryftá. *KrowObr* 43; I rofkazał nam ábyſmy przepowiadáli ludziom/ y ſwiadztzyli *KrowObr* 44v, 44v, 68, 84v; A mnie [Bóg] rofkazał ábych was vczył poſług koſcielnych/ á wam pełnić ſkutecznie *BielKron* 44; *RejAp* 6v; Abowiem iáko S. Concilium wyłóżyło/ ná ten czás ie Káplány vczynił/ y rofkazał áby oni/ y ktorzyby w tym vrzędzie ich namiętnicy byli/ Ciáło yego ofiárowáli. *KuczbKat* 190; Ale im rofkazał/ áby rządžili y ſpráwowali koſcioł Boży. *WujJud* 151v; *WujJudConf* 49v; *CzechRozm* 97; Y prágnąc tego zbáwienia ludzkiego Syn Boży/ rofkazał Apoſtołom ſwoim/ áby po ſwiećie idąc á kázác/ krzcili wſzyftkie poſpolicie/ w imię Oycá y Syná y Duchá S. *KarnNap* A4v; *ArtKanc* G16v; *WujNT* 655; [Rofkazał Pan Piotrowi áby rządžil/ to ieft/ áby páł wſzytki wierné owce yego *BiałPos* 111 (*Linde*)].

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikiem: tak (2), to (1); przytoczenie poprzedzone słowami: (tak) mówiąc (3); orzeczenie przytoczenia w imp (6)] (7): *SeklKat* V2; *KromRozm II* c; Izaſz ty niewieſz/ że Kryftus Syn Boży/ nie ptakom/ ále wſzyftkim pogánom kázác rofkazał/ mowiąc do Apoſtołow. idąc vtzcie wſzyftki pogány/ krztząc ie W imię Oycá y Syná y Duchá ſwiętego. etc. *KrowObr* 145; bo ktorym Pan mowił/ Piyćie z tego wſzyfcy/ tym też [...] rofkazał; To czyńćie ná pámiátke [!] moię. *WujJud* 178; O tym Swięty Márek piſze/ iákie im náuki dawał/ pierwey niź ná Niebo wſtąpił/ ták im mowiąc rofkazał: Idąc po wćiornaftkim ſwiećie/ kázćie wźemu ſтворzeniu *ArtKanc* G12v; Abowiem nam ták rofkazał Pan/ mowiąc: Poſtánowiłem cię zá ſwiátło Pogánom/ ábyſ był ná zbáwienie áż do kráiu źemie. *WujNT Act* 13/47; NAprzod ten z prawdźiwą Ewángelią idzie/ ktory ſię ſam w ten vrząd nie wdáie/ áżby go P. Bog poſłał/ y to iemu rofkazał/ iáko tu czyni Pan IEZVS: Idźćie rozgłáſzayćie Ewángelią. *SkarKaz* 240a.

W przeciwstawieniu: »zakazować ... rozkazać« (1): *Nie sądzicie* [Matth 7/1].) Nie zakażcie Pan tymi słowy sądzić wrzędowi/ tak duchownemu iako y świeckiemu (iako łobie dumaią Nowokrzceńcy) ktoremu owłzem sądzić rofkazano. *WujNT* 30.

Fraza: »(tak) jako [kto] rozkazał« [powołanie się na treść rozkazu] = *sicut praecepit Vulg* (2): Jes(t)li między nami pobożność? Nie masz. Czemu? Bo nam woli miłego Pana Boga nie powiadają, jako On rozkazał i owszem bronią jej nam powiedać. *Diar* 34; *BudBib* 4.*Esdr* 14/18.

Szereg: »ustawić i rozkazać« (1): y czynią ty słwoye wymyflly godnieifze niż ty ktore Chrifus wstawił y rofkazał apoštołom mówiąc/ chrcicie ludzie *SeklKat* V2.

d. *Nakazać coś jako powszechnie obowiązujące, zlecić coś do stałego przestrzegania lub/i powszechnego stosowania; dare mandatum Vulg* [w tym: komu (265)] (627) : *MurzNT* 108v; Izałz Pan Kryftus Syn Boży rofkazał/ kiedy oleie krzćić/ albo iako wy mowicie/ święćić? A iefli rofkazał/ wkałz rofkazanie iego? *KrowObr* 81v, 64, 122v; Potym s tych przyczyn y z inych [Chrystus] przyfzedł w nienawiść káplanom żydowłkim/ zwłafzcza gdy ciało słwoie w pokarm/ á krew w picie święte podawał/ tak będącym iako potomkom rofkazał. *BielKron* 138v, [842] [2 r.]; *SarnStat* 576.

rozkazać co [z wyrazami o znaczeniu ogólnikowym, zwłaszcza „co”; w tym: w eliptycznym zdaniu względnym (71)] (138): *RejRozpr* B4; Głębłfych nad fię rzeczy niebaday/ a czoć Bog rofkazał to zawłfe rołmyflay. *SeklKat* A5; *KromRozm I* D3; *MurzNT* 43v, 51; [Krystus im rofkazał:] A przeto idąc vczýe wfllyftki narody/ krzcząc ye w imyę oycá y Syná/ y Duchá słwoyętego/ vcząc ich strzedz tego wfllyftkyego com ya wam rofkazał. *KromRozm II* c; Ale iefliże fię ku mnie náwroćicie/ A com ia rofkazał iż tho vczynicie/ Wflzytki wálze smuthki nágradzę obficie. *LubPs* hh3; Tzemuście łobie infze słwoie wymyfláli/ y ftawiali/ ktołz wam to rofkazał? *KrowObr* 88v, 2 [2 r.], 6, 34v [2 r.], 42v, 45 (21); Iż to nie tak czynili/ iako Pan poruczył/ Spalił ie [Abirona i Datana] wnet on ogień/ y drugie náuczył/ Aby fię żaden nie śmiał w słwym zdaniu domyflać/ A co Pan nie rofkazał/ nigdy nie wymyflać. *RejWiz* 182; *Leop Ex* 19/8; *BibRadz Num* 15/23, 4.*Reg* 18/12, 2.*Par* 7/17, 1.*Esdr* 7/23, I 476a marg, II 95d marg; *BielKron* 32v, 35, 234, 392v; Strzeżcie proflzę was á bądźcie tego pilni/ co wam iefł rofkazał Pan Bog wálz. *RejPos* 63v; *BialKat* 256; *RejPosWiecz*² 90v; *WujJud* 7v, 99, 104, 115, 140, 152; *WujJudConf* 196; *BudBib Lev* 17/2, *Deut* 1/18, 17/3, *Ios* 8/35, 22/2 (8); A przetoż nie máiąc áni Bożego/ áni Chriftułowego rofkazania/ domyflać fię żaden tego nie ma: ále tylko tego pilnować co nam rofkazano *CzechRozm* 191, 77, 80, 82v, 89v, 97 (15); Ale bo on [św. Paweł] rozumie/ że iym práwá nie fą położone: że oni duchem Bożym bywáią rządzeni/ á zdobrey woli słwoey czynią to co rofkazano. *ModrzBaz* 101, 59; *SkarJedn* 319; *SkarŻyw* 36, 40 [2 r.], 261 [4 r.]; Ná co ia pámiętáiąc/ y w tym częłto rozmyfláiąc: obaczyłem/ że też to mnie iednemu/ iako komu infzemu rofkazano *CzechEp* 5, 34, 51 [3 r.], 80, 116, 208, 252; *ReszPrz* 12; *Paprup* Fv; y ofiaruy zá oczýścienie twe to co rofkazał Moyzełz ná świadectwo im. *WujNT Mar* 1/44, *Matth* 23/3, s. 97, *Mar* 10/3, s. 186, 249 (9); *SkarKaz* 349b; Sámi krolowie y pánowie Práwem słwoich poddánych byli: y co oni rofkazáli/ to być mufláło/ y zá Práwo fię poczytáło. *SkarKazSej* 697a, 698a [2 r.], b. *Cf* *rozkazać co od kogo; o czym; Ze zdaniem dopełnieniowym, Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym, Z przytoczeniem.*

rozkazać co [= przedmiot rozkazu] (38): *GroicPorz* mm4; Abowiem tám Pan Bog nie mowi o poślufzeństwie zmyflonym mniłkim/ ále tylko otym/ ktore on łam rozkazał. *KrowObr* 139, 197v [2 r.]; A przetho połilaylie y bądż bárzo mocny: ábyś łtrzegł y łkutkiem peñłil włlytek zakon/ ktoryć rozkazał Moizełz łługá moy *Leop Ios* 1/7, 4.*Reg* 21/8, YY4v; łprawuiąc łię w tym wedle woley Bożey/ ktory rozkazawłzy poślufzeństwo ku łobie/ y wypłácenie dániey Bogu powinney/ teź drugie poślufzeństwo z czynłzem przykazał oddawác vrzędom przełozonym *BibRadz* *2; A táć teź ielł włtáwá [...] Ktorá łam Pan rozkazał Moizełzowi ná gorze Synái *BibRadz Lev* 7/38; Ciełzkołchmy wyłtápli przeciw tobie/ y nie łtrzełłłmy rozkazánia/ włtaw/ y łádwow kthoreś rozkazał Moizełzowi łłudze twemu. *BibRadz 2.Esdr* 1/7, *Num* 30/17, *Ios* 1/7, 4.*Reg* 18/6; Bym był Arcybiłkupem/ rozkazał bym po włzytkiey Prowincyeey Polłkiey/ połt y Letánie *OrzRozm* F2v; *RejPos* 32v, 45, 87v, 145, 154; A wierzyć mamy/ że pomázánie to nie Apołtołowie náleźłi/ ále Pan ie rozkazał *KuczłKat* 230; Bo áć Pan Bog áni dźiewiectwá/ áni vbołtwá nigdy nierokazał/ á włzákże ich niemáło naydźiemy/ ktorzy bez rozkazánia oboie przyięli. *WujJud* 77; *BudBib 3.Reg* 11/11, 1.*Par* 16/40, *Ps* 77/5, *Ier* 11/4, *Eccli* 24/27; *BudNT Hebr* 9/18[20]; *ModrzBaz* 126; Bog łam przez [!] Piotrá S. w Rzymie Papiieżá ofadził/ y iemu włzytkim owcom łwoim poślufzeństwo przyłtoyne rozkazał *SkarJedn* 207; *LatHar* 350; *WujNT* Bbbbbbbv; Pan Bog ktory nam tę miłość ku vmárłym rozkazał/ á wiedźieć nie dał iáko łię to obraca co dla nich czynim: wie iáko tym łzáfuie: zapłátá v niego miłołci y miłołsierđzia ku bliźniemu nie ginie. *SkarKaz* 383b, 122a marg, Oooo2c. Cf *rozkazać co do kogo kim*; *Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym*, »rozkazać dekrety«.

rozkazać co do kogo kim (1): Te (łá) rozkazánia ktore rozkazał Iehowá Moizełzem do łinow Izráelowych ná gorze Synái. *BudBib Lev* 27/34.

rozkazać co od kogo (2): Ninie przeto my włzytcy przed Bogiem przyłzłłłmy/ łłuchác włzego co tobie rokzazano od Bogá. *BudNT Act* 10/34[33]; Iáko łtárołłciná moc/ ielł krolewłka moc: co łtárołtá od krolá rokzazał/ to iákoby łam krol rokzazał. *SkarKazSej* 698a.

rozkazać o co (1): Przeto że przełtápił ten narod przymierze moie o ktore rokzazałem oycom ich/ á niechćieli być połłufzni głołowi moiemu. *BibRadz Iudic* 2/20.

rozkazać przez kogo (11), *przez co* (1): *KromRozm I* N4v; *KromRozm II* q2v; Stey Reguły łá Kártułowie/ kthorzy áni mowiá/ ani vtzá/ áni kaza/ gdyłz Pan Bog przez Proroká/ rokzazał nie tylko mowić/ ále wołác y nieprełtáwác *KrowObr* 134, B2v; A ielłz nie báćnie obłáđzićie łie nie czyniác dołyć włzythkiemu temu rokzazánium co Pan powiedźiał Moizełzowi. To ielł włzytkiemu co wam Pan rokzazał przez Moizełzá *BibRadz Num* 15/23; *LeovPrzep* Iv; *RejPos* 256; Tedyć łię zdárzy gdy łtrzec będziełz (y) czynić włtáwy y prawá/ ktore rokzazał Iehowá przez Moizełzá Izráelowi *BudBib 1.Par* 22/13; *CzechRozm* 80, 97; *SkarŻyw* 196; A iáko [Kołłciól] vznał/ iz to áłbo czo piłmo od BOGá ielł/ Bołkim páłcem/ Bołkim duchem nápiłane/ ták y to vna/ co przez to áłbo owo piłmo tenże Bog/ co ták piłal/ rozumieć chćiał y rokzazał. *ReszPrz* 12.

rozkazać o czym [w tym: co (3)] (5): Azałz do Czełchow ták nie piłal/ Ze łepiey ielł pokoy y iednołć záchowác/ ktorá włzędzie Pan Chriłtus przykazał/ á niźli łie o ofobách Sákrámentu/ o ktorych Pan Chriłtus nic iáko potrzebne nie rokzazał/ łpiérác łie y łwárzyć? *WujJud* 247v; *WujNT* 606. Cf *Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym*.

rozkazać w czym [= w sprawie] (1): A wždy Luter w kłyafzkach/ ktorem dał napis/ o oboyeey ofobye śwyaćofći/ ták píffe [o komunii pod dwiema postaciami]: Iż [...] Pyęknaćby rzecz byłá/ oboyeey ofoby śwyaćofći vżywáć. Ale iż Kryufts [!] wtym nic nye rofkazał/ yákoby fye trzymáć myáło [...] *KromRozm I G3v.*

rozkazać gdzie [= w tekście] (41): *SeklWyzn f3;* Abowiem pán iako to niżyi będzie powiedziáno/ rofkázáł wzákonie i nieprzyiacioły miłowáć/ nietilko inłze bliżné *MurzNT 18v; KromRozm II g3; GliczKsiąż G8v; GroicPorz kk3v;* A gdziełz to wam rofkazał Oleiem ludzi śmárowáć/ tego niemożefz nigdziey prawdziwie vkázáć. *KrowObr 85;* ná ktorým mieyfcu Kryftus Syn Boży rofkazał/ áby kośćioł krześćijańłki Bogu oycu vřtawitnie/ ciáło y krew Syná Bożego offiárowáć miał? *KrowObr 179;* vkázł kędy Pan Kryřthus prořthym ludziom pod obiemá ofobámi ciáło y krew śwá rozdáwáć rofkazał? *KrowObr 203, 45, 87, 106v, 125v, 158 (21);* A przedfię rozumiemy że lie thám zámykáłá TROYCA s. A iefliby thák rzekł/ w Imię Kriřtuřowe/ to iefł/ iáko rofkazał v Márká s. Możefz ták wyłóżyć iedno y drugie mieyłce *SarnUzn Fv; RejPos 230; BiałKat 141;* Co lie dotyczye brákwánia y przebieránia miedzy czáły y pokármy/ nigdziey nam tego nierofkazano. *WujJudConf 196; CzechRozm 70v, 137, 231v; CzechEp 80, 252;* v Máttheufzá S. owoce godne pokuty świętey przynosić/ S. Páwłá członki niepráwośći řluzáće/ ná cnotliwe pořtěpki y řpráwy obráćáć w obudwu Teřtámenćiech Bořkich rofkazano. *LatHar 110;* Rofkazał y w zakonie řtárym Pan Bog/ áby y Aaronowey Biskupiey řzáty dzwónkow z pomágránaty pomieřzáných brzęk řlyřzány był/ nie tylko gdy wchodźił do świaćnicy/ ále y gdy z niey wychodźił. *LatHar 254;* Słufznie fię/ w řpráwie zakonu y religiey řwey pyta przełóżonych kápláńłkich: iáko y w zakonie było rofkazano. *WujNT 8;* A w zakonie rofkazał nam Moyzeřł tákíe kámionowáć. *WujNT Ioann 8/6, s. 195, 606.*

Z zaimkiem przysłownym (a. przysłówkiem) zastępującym przytoczenie [w tym: jako (a. kak) (w eliptycznym zdaniu względnym) (18), tak (3), inaczej (1)] (22): *RejPs 114v;* A bych przyięgał opořciech/ y mřzách tak trzymać iako oni trzymaia. Ale ia wim iřz pan Chriřtvs ynaczei rofkazał y vřtawił. *SeklWyzn a3v, Av, d4v; SeklKat G2v, L2v; KromRozm II g2;* Aza ták Pan vřtawił kośćiołowi Swiętemu podał y rofkazał? *KrowObr 203, 118, 125v; RejWiz 161v;* A to iefł przykazánie iego/ [...] áżebyřmy lie zobopolnie miłowáli thák iáko nam rofkazał. *Leop 1.Ioann 3/23; BielKron 214;* Iż iefli lie ták będziecie záchowywáć iákom wam rofkazał/ będę błogofłáwił káždy owoc zyemie wářzey *RejPos 81v, 87v, 154; BiałKat 273v;* Vczymy teř lud/ że Sákrámentá řá od Páná Bogá vřtáwione řpráwy/ á rzeczy řáme máteriálne/ álbo te żywioły/ gdy ich ták nie vżywáią iáko Pan rofkázáć raczył/ nie řá Sákrámentá/ iedno w vżywáníu rofkazánym y pořtánowionym. *WujJudConf 224; CzechRozm 225; CzechEp 114, 337; SkarKazSej 698b.*

Z zaimkiem przysłownym (a. przysłówkiem) ilościowym zastępującym dopełnienie bliższe (2): Szedřzy przeto vczćie wřzytkie pogány nurzáiąc ie wimię oycá y řyná/ y świętego ducha. Vcząc ie řtrzec wřzego ile rofkazałem wam. *BudNT Matth 28/20; SkarKaz 121a.*

cum inf (270): *PatKaz I 11; SeklWyzn Dv, d4v, e2, e2v;* Wtim przikazaniu więcey mamy nařladowáć páná Chriřtuřfa/ nizli praw řwieczkich ktori rofkazał dobroć za złoć oddawáć *SeklKat I2, E2, I, I2v, V4v, Y2v [2 r.], Y3v [2 r.]; MurzNT 18v, 93v, 178v; KromRozm II x3v; GliczKsiąż F4, F5, H3; GroicPorz kk3v;* ábowiem potym bárzo rychłó [biskupi rzymscy] w pychę lie podnieřli/ y Papieřmi

zwąć rofkazáli/ iákoby oycowie wftyłkich oycow byli. *KrowObr* 7; Vkałz gdzie Kryftus rofkazał tżarówać albo iáko ty mowisz fwięćić Ogień? *KrowObr* 87; Vkałz że ty tedy przykazanie/ y fthárego y nowego Teftamentu/ iż Bog tżynić/ poftwięćić/ y ftáwić/ obrázy w kośćcielech krześćiánfkich rofkazał? *KrowObr* 109v, 3, 11, 40, 46, 66 [2 r.] (75); *Leop* 2.Par 14 arg, *Esth* 9/23; *BibRadz Ex* 35/1, *Lev* 7/36, 38, *Deut* 13/5, *Ps* 118/138, 2.*Mach* 15/3, 4; Inym obyczáiem záfię/ gdy do zyemie obiecány mieli [Żydzi] przyść/ rofkazano im záchowác lie około tákich chorob/ iáko ftói w III. kfięgach Moizęszowych w XIII kápitul. *BielKron* 37; bo [Achaz] rofkazał był fwym poddány do Ieruzálem trzy rázy w rok ku chwale Bożey ná czáły fwięte chodźić. *BielKron* 88v, 148v, 205v, 208, 225v, 354; *Mącz* 200c; *OrzQuin* G2; *RejAp* AA2; Tedy mu powiedzyeć Pan raczył: iż idź precz niefláchetny fżátanie/ bo iedno fámego Pána rofkazano chwalić/ á iemu fámemu fluzyc/ á w nim pokládác wftyki nádzyeie fwoie. *RejPos* 218, 63, 90, 102v, 120, 144 (10); A dla tegoć téż Pan Bóg rofkazał myślic y w nocy y we dnie/ o Zakónie fwym *BiałKat* 23v, 43v, 211; Dla częgo Bog theż rofkazał był zábijác zábijaki *GrzegŚm* 21; P. Bog fpowieć przykazał/ gdy pokutowác rofkazał. Bo fpowieć ieft częćć pokuty. *WujJud* 82 marg; Naprzod/ w przyimowániu tego Sákrámentu/ rofkazał nam pámiątkę fwoię obchodźić/ y śmierć fwoię opowiadác *WujJud* 221; Apoftołowie Boży [...] rofkazáli czynić pámiątkę tych ktorzy pomárli w wierze. *WujJud* 239v, 55v, 140, 149 [2 r.], 178, 179v (13); *WujJudConf* 137; *BudBib* 1.Reg 2/29, *Ier* 32/23, 2.*Mach* 15/3; *BudBibKaw* A3v; *MycPrz* II B2v; Ale iż on [Jezus] tymi księgámi Bożymi pogárdziwfy/ y vftáwy w nich fpifáne odrzuciwfy/ nowe rofkazánia y vftáwy wam wczniom fwym zoftáwił: y onych przyftrzegác rofkazał: tedy [...] *CzechRozm* 69; A co więcey/ częgo w Moyżęszu nie naydziefz/ y nieprzyacióły miłowác y dobrze im czynić rofkazał. *CzechRozm* 91v; poniewáfz nam rofkazano ták brácią náfzę miłowác/ żebyfmy téż dla nich/ gotowi byli y zdrowie fwe vtráćić? *CzechRozm* 245; A czemuż ie v fynow Izráelfkich obrzezowano? (-) Iż lie ták BOgu podobáło/ y ták był czynić rofkazał Abráhámowi y potomftwu iego *CzechRozm* 258v, 6, 40, 55v [2 r.], 60v, 69 (28); *KarnNap* B2; *ModrzBaz* 103v; Tenże Pan Bog w ftárym zakonie porzádek (gdzie wftyko ná wzor gornego Hieruzálem/ to ieft niebiefskich Hierárchyi/ budowác rofkazał) poftanowił: gdy miedzy wielem Lewitow/ iedny ná kápłáńftwo poftáwił *SkarJedn* 61; to potym czás okazał y Koncylium Niceńskie: ktore Rzymfkich Bifkupow ftánowienie pochwaláiąc/ wftykim w ten dzień rofkazało wielkánoc fwięćić/ iáko Rzymfki kościoł fwięćił. *SkarJedn* 125, 46, 61, 242; *SkarŻyw* 260, 491, 492; Bo iefli chleb y wino Chriftus rofkazał/ wedle *X(iędza# K(anonika)* ofiárowác: tedy oni opák czyniá/ ofiárując ciáło y krew. *CzechEp* 193; A Chriftus záś co Bożego Bogu/ co Cefárfkiego/ Cefárzowi rofkazał oddáwác *CzechEp* 385, 17, 43 [2 r.], 50 [2 r.], 77, 412; A Iuftyn záfię Cefarz [...] długie wyznánie nápiśáł/ wftykim ták wierzyć/ y wyznawác zágroźiwfy rofkazał. *NiemObr* 141, 32, 62, 71 [2 r.], 129, 140, 141 [3 r.], 149 [2 r.]; *unicuique enim mandavit Deus de proximo suo*, káždemu Pan Bog rofkazał ftaránie mieć o bliźnim fwoim *ReszPrz* 13, 14, 22; *ReszList* 146; Z tądże my téż nie możemy twoiey woley czynić/ przykazánia ktoreś nam rofkazał wftykim pełnić/ bo on iad wftyłtek w nas zoftáł/ ktorým nas Czárt pozárażał. *ArtKanc* L7v, N16; PAnie BOże/ kthoryś nam rofkazał czćić oycá y mátkę/ zmiłuy fię litościwie nád duzfámi oycá mego y mátki moiey *LatHar* 659, 110, 195, 377; Nie zákázuieć Pan długiey modlitwy: gdyż y fám ná przykád nam cáłe nocy ná modlitwie trawił. y rofkazał fię nam záwfsze modlic/ á nigdy nie vftáwác

WujNT 26, 287 [3 r.], *Matth* 19/7, *Ioann* 8/5, s. 719, 726, 841; Bóg iáko wízechmocny pan ná znak pánowania íwégo dźieięćiny łobie dáwać rofkazał *SarnStat* 897 *marg*, 13, 67, 140, 163 [2 r.], 164 (28); *SiebRozmysł* Fv; *PowodPr* 21, 24; Ták o wychowánium dźiatek Pan Bog práwá dał/ á írodze ie y ná gárdle kárác o niepořłufzeństwo ku rodzicom rofkazał. *SkarKaz* 44b; Trzećie łą wřtáwy w zakonie łtárym y v Prorokow/ do obyczáiw y cnoty łłuzące/ ktore *Moralia* zowiem. tych Chryřtus nie zepřlował/ ále ie dořkonálřze vczynił/ y wřytki pełnić rofkazał. *SkarKaz* 311a, 39b, 155a, 158b, 350a; O głupi przepychu/ iáko łię krolá nie boiřz/ ktorego łię P. Bog bać rofkazał? *SkarKazSej* 692b, 665b [2 r.], 674b, 684a, 689b.

cum D cum inf (1): (*marg*) Więcei vmárłich łudzi łřukamy niř żywego Páná łwego. (-) Ale/ ach nięřtotyřz [!]/ łnadź inych gořci więcej łřukamy/ więcej łie ná nie przypráwuujemy/ po łwiátu ich łřukáiąc/ do ich grobow biegiáiąc/ kořci ich czáłuiąc/ po łwiátu roznořzác/ ktorým [tj. *kościom*] rofkazano być w pokoju. *RejPos* 144v.

Ze zdaniem dopełnieniowym referującym treść rozkazu [w tym z zapowiednikiem: to (16), tak (2); (a)by, żeby, iżby (103), iż, że (4), zaimek pytajny (2), zaimek względny (1)] (108): *MiechGlab* 72; *RejPs* 121v; *SeklKat* Mv, T3v; A támże [w pierwszym liście do *Koryntian*] rofkazawřły przez łiřt/ yáko łye łřprawowác máyá około wyeczerzey Pánłkyey/ [...] przypířał *KromRozm II* g3; A Gdy łye iuř Swiát rořłodził w tymże Stanie zacnym/ Rořkazał Pan przodkom náłřym potym teř nam wřlytkim/ Zeby káždy cnotliwie żył wřtadło wřtápił potym. *MrowPieř* A2v; *GliczKsiqř* G8v, H; A rořkazał by káždy był pořłuffen temu/ Teřtámentu co wyecźnye dał człeku káżdemu. *LubPs* Z4v; *KrowObr* 86, 93, 98, 106v, 117v (18); Bo áć Pan Bog rořkazał ábyř czćił lekárzá/ Lecź ktory ieřt cnotliwy/ nie owego łgarzá. Ktoreyć weřrzy w łklenięć á ręki podłázi *RejWiz* 61v; *Leop Dan* 6 *arg*, 1.*Mach* 11/2, *Matth* 22/24; *BibRadz Gen* 18/19, *Ios* 1/9, 4.*Esdr* 3/7, 1.*Mach* 1/50, 54; s częgo był pocieřzon Alexánder/ rořkazał y piřał do łwoich kráin/ áby wřzędzye Zydowie wolnoć mieli/ á práwá łwego vżywáli w pokoju. *BielKron* 125; IErzyk Sáłkie Kłiáięć á ná Lipíku pán/ [...] rořkazał áby wřzytcy wedłuk łtárego zwyczáia páńłkie ćiało przyimowáli *BielKron* 211v, 200, 200v, 201, 209, 214 (14); *RejAp* 77; iż iuř był Auguřtus Cefarř Rzyřłki vczynił ná nie [Żydów] dekret/ y rořkazał áby mu byli dáli podatek káždy z głowy łwey *RejPos* 18v; Miřtrzu/ w náłřym zakonie thák ieřt rořkazano/ iż gdyby brát ktory řłedł bez potomřwá/ tedy drugi brát powinien ieřt małźonkę iego poiác *RejPos* 230, 83v, 84v, 256, 345v; Niechże tedy Páłterze wykłádáią/ iż Pan Chriřtus nietyłko vřtáwił the Swiętoć/ ále teř [...] rořkazał iáki obyczay łřprawowánia Krzyřmá być miał *KuczbKat* 150; Bo/ iáko Páweł S. nápiřał/ rořkazał Pan áby Zoná od Męžá nieodchodźiłá *KuczbKat* 260, 380; *WujJud* 74v, 244; *WujJudConf* 35v, 137; *BudBib* 1.*Mach* 1/50, 54; *SkarJedn* 316; Ten bowiem Pan Bog ktory rořkazał rodzicom y nam wřzythkim/ áby oni dzyatki w poboźnoći wycwiczáli [...] *RejPosRozpr* c2; *BiałKaz* F4 [2 r.]; Poniewáż to Bog w zakonie łwym rořkazał/ żeby řwiádek fáłřzywy tym był karan/ co ná inřzego łwym fáłřzywym řwiádectwem przywieřć chćiał. *CzechRozm* 231v, 191; *ModrzBaz* 58, 75v, 79; *SkarŻyw* 196, 261, 271; *CzechEp* 29, 51, 114; Przetoź teř y Pan Bog wízechmogący/ nie bez przyczyny Aaronowi/ y wřzytkim Káplanom/ wřzytkim łynom á potomkom iego/ łłuznie był rořkazał/ áby nie pili winá/ áni řadney pijáney rzeczy/ kiedy mieli wniřć do Kořciołá Pánłkiego *WerGořć* 258; *ArtKanc* M3v, N11v; *LatHar* 254; *WujNT* 26, 195, *Act* 15/5, s. 607; A dla tego rořkazał Król Iego M. że ná wieczné

czáfy żaden z Pánów nie ma mieć żadného czynszu ná Zupách/ okróm tych/ którzy są w Reyestrze nápiáni *SarnStat* 378, 15, 141, 180, 197, 261 [2 r.] (18); Bo gdy Pan Bog po potopie ludzióm mięła dozwolił: zaráz rofkazał áby krwie bydłcey nie iedli *SkarKaz* 315a, 121a; *SkarKazSej* 691b.

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia w zdaniu nadrzędnym[wtym: co (9), o czym (3); aby (9), iż (1), jakoby (1)] (11): *KromRozm I* G3v; Niechceć ífcie Bog lekce mieć co íam ípráwić raczył/ Ale żada żeby wífelki íemu powolen był/ Co wítáwił y rofkazał áby wtym człowiek żył. *MrowPieś* A4v; *BibRadz Ier* 11/8; K temuć theż Zydowie należec powiádáią Bogá wízechmogącego przykazanie/ o síodnym roku odpoczynienia/ o którym Pan Bog przez Moyżefzá rofkazał/ áby Zydowie ná káždy rok síodmy źiemie nie rucháli/ y owocow żadnych íniey nie zbieráli: ále żeby nietylko íobie/ ále theż y ínfzym wíżyftkim rzeczám odpocznełi. *LeovPrzep* Iv; Abowiem y toć máło podobno ku potrzebney rzeczy było/ co Abráámowi napirwey rofkazał/ áby wczynił znák obrzezánia ná ciele íwym/ y ná íynoch ná íwych/ y ná czeládzi ná íwey *RejPos* 32, 243; *BudBib* 3.Reg 11/10; A ták to zá mocną á twárdą rzecz chćiał mieć Bog/ co rofkazał o oczýścieniu krwie krwią/ íz choćiaby też niewiedźiano kto zábił/ przedlie rofkazał/ áby miáfto/ ktoreby nabliżey było onego mieyfcá gdzie trupá náleżiono/ zábiło ćielicę/ dla włágánia Bogá. *ModrzBaz* 79; *SkarŻyw* 124; *ArtKanc* N12; ZNáczna íeft y kílákroć powtorzona wítáwá w zakonie Moyżefzowym/ którą rofkazał Pan Bog/ áby káždy mąż zwłáżczá goípodarz trzykroć do roku vkazał íię przed obliczność wízechmogącego P. Bogá Izráelowego *SkarKaz* 39a.

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikami: tak (4), to (3); przytoczenie poprzedzone słowami: mówiąc (18), rzekąc (3), gdy rzekł (1), tymi słowy (1), w ty słowa (1); orzeczenie przytoczenia: w imp (20), w fut (9)] (32): *SeklWyzn* 2; *SeklKat* I4, V3; Dla tego też bog przez Moizelá ták żydom rofkazał: Nye bęđyefz náíłádował zgráye/ ízebys źle czynił/ á ná íáđzye nyeprzeštányefz ná zdányu wyela ludzi *KromRozm II* q2v; Gdyż pan Bog nád inne rzeczy nawięcey rofkazał miłóć ku bliźniemu mówiąc: *Mandatum do vobis ut diligatis inuicem. GroicPorz* mm4, kk3v; *KrowObr* B2v, 66, 114, 140v; *Leop Is* 36/7; Ale ototom im rofkázał/ mówiąc/ Słuchayćie głófu moiego y bęđę Bogiem wáżym/ á wy bęđziećie ludem moim/ á chodźcie káždą drogą ktorám wam rofkazał/ áby wam dobrze było. *BibRadz Ier* 7/23, *Gen* 2/16, *Deut* 31/10, *2.Par* 19/9, *Is* 76/7, *Mar* 8/15; A nátychmiáft potym Pan ćielefná pomíste ná Cudzołózniki położył: gdy rofkazał [...] który by człowiek z cudzołóżył z żoną bliźniego íwego/ á wczynkiem to popełnił niechay oboie bęđą zábitych/ y cudzołóznik y cudzołóźnicá. *BialKat* 58v, 141, 343v; *RejZwierc* 142v; *WujJud* 237; *BudBib Lev* 17/2, *Deut* 27/1, *Ier* 11/4; *SkarŻyw* 40; Bo kto tego nie czyni [...] íynem Bożym być żadną miárą nie może/ ábo Chriştiáninem. Przeto íz tego nie czyni co íáśnie íwym czynić Chriřtus Pan rofkazał mówiąc im: Iác wam powiedam/ miłuyćie nieprzyacióły wálze: błogóíławćie ty ktorzy was prześláduią *CzechEp* 17, 22; áboć to Pán Bog nie wiedział/ íz Polfká miáła mieć Pogány íąsíády? íz ták nie rofkazał. Indźiey po wíżyftkiem świećie/ niechay íđzie głowá zá głowá/ ále Polkę moię wiyemuię/ tam niechay bęđą plácóne głowy. *GórnRozm* E3v; *WujNT* 61 marg, 773; *SkarKazSej* 698a.

Z połączeniem przytoczenia ze zdaniem dopełnieniowym (1): Bo co Pan Chriřtus/ íáko prawdá rofkazał/ żeby mowá wáżzá była íeft íeft: nie nie: ktorego też w tym wierni náśláduią: Tedy Papieżowie/ íáko íego przeciwnicy/ opák wíżytko czynią *CzechEp* 336.

W *połączeniach szeregowych* (7): który [Urban V papież] w srebro y w złoto kości y głowy Apoſtołkie wpráwować naprzód potzął/ wítáwíl y rofkazał *KrowObr* 136v, 203; *CzechRozm* 215v; iż tego Bog nigdźiey/ nie rofkazał/ Chriſtus/ tego nie vczył/ Apoſztołowie nie czynili/ co fię teraz w Rzymłkiey Kátholice dzieie *CzechEp* 80, 116, 252; *LatHar* 350.

W *przeciwstawieniu*: »rozkazać ... zakazać« (2): *WujJud* 55v; Papieżowie nie to czynią co christus rofkazał, ále czego zákazał. *CzechEp* 51 marg.

Fraza: »(tak) jak(o) (to) ([kto]) rofkazał (a. rozkazać raczył, a. (było) rozkazano)« [*powołanie się na treść rozkazu*] = *icut praecepit PolAnt, Vulg; iuxta quod praecepit, quemadmodum praecepit PolAnt; sicut dedit mandatum Vulg* (34): A krotko mowiąc przes ten znak/ niebo fię nam otwarza pan bog nam grzechy odpuścza/ y łobie nas za łyny policza/ gdy go fluchamy iako on rofkazał rzekąc/ tegoz fluchaicie *SeklKat* V3; Iż plebani máyą naprzód o pokućye kázác/ á lud ku pokutuyácemu żywotowi przywodzić/ yáko pan Kryſtus rofkazał/ á włſytcy prorocy czynili. *KromRozm I H*; zła była rzecz którą vczynił? Kádząc w kołćyele ná ołtarzu/ czesc á chwałę Bogu dawał/ yáko łam Bog przez Moizełłá był rofkazał. *KromRozm I N4v; MurzNT Luc* 5/14; Ieſli twoie dzieię chce Tzyłtość chowác/ y Pánu Bogu fluzýć? tze mu go domá niechowałz/ iákoć Bog rofkazał? *KrowObr* 149; *Leop 1.Par* 24/19, *Dan* 3/30; Święto Przáłnikow iedząc nie kwálzone chleby przez fiedm dni/ thák iákom wam rofkazał święćcie miefiácá Abib *BibRadz Ex* 23/15, *Deut* 5/12, *Luc* 5/14; *SarnUzn Fv; RejPos* 68v, 156; káždy/ który będzie złorzeczył máłce y oycu/ niech będzie zábit: iáko łam Pán rofkázác raczył. *BiałKat* 54; *RejZwierc* 142v, 250; Świętá przáłnikow łtrzec będziefz: fiedm dni ieść będziefz: fiedm dni ieść będziefz przáłniki/ iákom ci rofkazał *BudBib Ex* 34/17, *Lev* 10/15, 18, 16/34, *Deut* 12/21, *Ier* 11/4; á czemułz z námi Soboty nie święćicie/ áni záchowuywacie/ ták iáko Bog w zakonie rofkazał? *CzechRozm* 70v, 210v, 266; *PaprPan* O3v; Ieſli tedy wyźrzyłz człeká Chriſtyáńſkiego/ przypátrż że fię nátychmiałt/ ieſli wyznánie iego zgadza fię z piłmy/ tedyc ieſt práwym Chriſtyáńinem. A ieſliż nie ieſt iáko Chriſtus rofkazał/ fáłszerzem ieſt. *CzechEp* 37, 114; A on mu przykazał áby nikomu nie powiedał: ále łzedłzy/ práwi, vkaż fię kápłanowi/ y odday ofiárę zá oczýſcienie twoie/ iáko rofkazał Moyzełz/ ná ſwiádectwo im. *WujNT Luc* 5/14; *WujNT* 8, 1.*Ioann* 3/23; *PowodPr* 45; *SkarKaz* 156b; Iáko rofkazano: Poſłuzni bądźcie y podlegaycie łtárfzym wáłzym. *SkarKazSej* 698a.

Zwroty: »rozkazać dekrety« (1): ktore [*sejmy duchowne*] mogą rofkazác y łtánowić dekrety ták wieczne/ iáko y doczeſne/ wedle czáfu y potrzeby/ y roźnoſci narodow/ bez żadnego wyráźnego piłmá: y przykazániem łwym vczynić áby fię to więcey nie godźiło/ co przed tym wolno było. *WujNT* 462.

»dekretom, ustawą rozkazać« = *constitutione a. decreto mandare JanStat* (3:1): A przez tę wítáwę náłżę niehcemy áby było co vbliźono zápowiedzeniu: które łie ſtáło o nieprzechodzeniu do Węgier áłbo Słáfká: które inną Wítáwą náłżą rofkazáliſmy/ áby mocno było chowano. *SarnStat* 1241, 141, 713, 750.

»pod karanim rozkazać« (2): Ludwig łyn iego [*Karola Wielkiego*] [...] widząc roſpułtny żywot Xięzey/ złożył Synod w Aquilgránie: [...] ná którym wiele rzeczy połtánowil/ ktore pod karanim chowác rofkazał. *NiemObr* 62, 129.

»pod klątwą rozkazać« (2): Ale iż sie wiele krześcianow wiernych temu Bálwochwálftwu fprzećiwiáło/ przeto naofathek trzeći Grzegorz Papież pod klątwą rofkazał/ áby kázdy Biskup w kościele swoim Obrázy álbo Bálwany miał/ przed nimi klękał/ y do nich się obiecował. *KrowObr* 117v, 197v.

»prawem rozkazać« (2): [*Rytwieński mówił do króla:*] boć oni [*Litwini*] niebyli nigdy wierni twemu oycu/ áni tobie będą: á gdyście im prawem wálzym co kiedy rofkazáli / fzukáli tey rády/ iáko by sie tego nád wámi pomścili. *BielKron* 392v; *PapUp* Fv.

»rozkazać srodze (a. srogo)« = *strictissime mandare JanStat* [szyk zmienny] (5): Abowiem to y fám był frodze rofkazał przodkom náífem/ áby to závády czynili ná pámiątkę dobrodzieyftwa iego *RejPs* 121v; A iż ták czciecie o bodze Iż nam to rofkazał frodze Wífytko ná ziemi opuśczać Wniebie ofiádłóci fukák *RejRozpr* B4; *BielKron* 220; *BialKat* 141; *SarnStat* 1227.

»pod straceniem (a. utraceniem, a. utratą) [czego] rozkazać« (3): y znádchnienia fátánfkiego vftáwili/ y pod ftrácenim vrzędu kościelnego rofkazáli/ áby żadny Biskup/ flugá kościelny/ y fzfárfz táiemnic Bożych/ z żoną swoią włáfną niemięfkał/ nieobcował/ y dzieci fnią niemiál *KrowObr* 231, 197v; *SkarJedn* 61.

Szeregi: »podać i rozkazać« (1): áby wierni Chriftyánie [...] ná tym fámym przefstawáli y tego pilnowáli co [...] przez Iezufá Chriftuśa podáno y rofkazano? *CzechRozm* 97. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»(i) postanowić i rozkazać« [szyk 4:1] (5): Nożenie chlebá w floykach do niemocnych [...] poftánowił y rofkazał z zwonkami Honoryus trzeći *KrowObr* 197v; *RejPos* 154; *CzechRozm* 80; *SkarJedn* 319; *SkarKaz* 156b. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»powiedzieć i (albo) rozkazać« [szyk 3:1] (4): *SeklWyzn* 2; *GliczKsiąż* G8v; *WujJud* 7v; Co [*aby dopuszczono kąkolowi i pszenicy rosnąc do żniwa*] pewnie nie dla czego inższego powiedżiec y rofkazác raczył/ iedno/ ábyfmy fobie tego my ludzmi będąc/ nie pozwaláli/ czego on nam áni zlecił/ áni pozwolił. *CzechEp* 34.

»rozkazać i radzić« (1): *Ia mówię nie Pan.* [1.*Cor* 7/12]) Stąd się vczymy/ iż Pan Chriftus wiele rzeczy oprócz tych ktorych fám vczył/ zoftáwił poftánowieniu y fpráwie Apoftólow y potomkom ich: ktorzy mogą wedle czáfu y potrzeby y to y owo rofkazác y rádżić/ y nas ná poftufzeńftwo obowiążać. *WujNT* 595.

»rozkazać i stanowić« (1): *WujNT* 462 cf »rozkazać dekrety«.

»(nie) (na)uczyć (a. naukę dać) i (ani) rozkazać« [szyk 4:1] (5): [*słowa św. Pawła:*] dla v wiarowania od nieczyfłtego grzechv/ niechai kázdy swoię włáfną żonę ma. Tvć wżyfłtkim pofpolicie rofkazał y navkę dał/ zadnego ftađła niewymviącz/ ktorzy niemaią ofobliwego darv bożego. *SeklWyzn* f3; A to/ Nye piśfá/ ták nápiśano yeft w Ewányeliey/ álbo kák pan Kryftus miśtrz náłz vczył y rofkazał/ ále ták fye widżyáło duchowi S. y nam. *KromRozm II* g2; *BialKaz* F4; *CzechRozm* 70v, 191. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»ustawić i rozkazać« [szyk 15:5] (20): *SeklWyzn* a4v, d4v; *SeklKat* L2v, G2v; *MrowPieś* A4v; Niewfpomina tu nic/ iáko gułlicie Korporały/ Antependya/ obrufy/ rężtniki/ kthorymi prozne ołtarze przykrywacie/ y profte ludzi mamićie/ powiedáiąc/ iż to wżyfłtko Kryftus vftáwił y rofkazał.

KrowObr 107v, 2, 85v, 125v [2 r.], 135v, 136v (13); á gdy byli ktemu wezwani od fenatu/ áby odpowiadáli ná ty ártykuły/ w kthorych fie okázuié wálszá náuká błędliwa/ nic nieumieli powiedzieć tylko iáko nam rofkazano á wftáwiono thák mułimy czynić *BielKron* 214; *ArtKanc* N12. [*Ponadto w połączeniach szeregowych* 2 r.]

»wyrzucić i rozkazać« (1): A zwłafztzá iż Bog w zakonie iáfniey wyráził/ y rofkazał/ áby żadny kápłan winá y piwá niepijał *KrowObr* 226.

»rozkazać i zabronić« (1): MAyeftat Królewłki Dekretem fwym/ [...] wżyftkim poſpolicie ták Prokuratoróm/ iáko téż innym olobóm/ [...] rofkázác y zábrónić [*mandare et inhibere JanStat* 529] raczył: áby [...] *SarnStat* 141.

a. *O przepisach prawnych; podmiot typu „prawo” [co] (1) :*

Fraza: »prawo rozkazało« (1):(marg) Krol y káždy Monárchá ma podlec prawu. (–) Lecż ono co niektorzi mowiá/ że zwierzchny Pan wolny ieft od praw/ zda fię że to rozumieią o Pánu/ kteryby był we wżem dołkonáły [...]: ktery ieftliby był táki/ á cożby mu po práwiech: poniewáz by zdobrey woli fwey czynił wżytko/ cobykolwiek práwo rofkazało [*quae lex praecipiat*]? *ModrzBaz* 100v.

e. *Pozwolić [w tym: komu (7)] (13) :* Rzekł krol do Ioábá: Rofkálfz po Abfáloná áby w pokoiu przyiechał/ wżákże niechay oblicza moiego nie widzi áż rofkazę. *BielKron* 71v, 207.

cum inf (7): SeklWyzn 4v; Senat miełcki wezwał k łobie vczone ludzi z zobu [!] ftron/ áby dowodzili co zápożytek mżzey ábo téż nie pożytek/ tákież obrázow y drugich rzeczy/ á gdy niechćieli Papięscy/ rofkazał im Senat milczenie w kośćciele/ á Luterom rofkazano fłowo boże powiádác *BielKron* 205v; áczkolwiek Cefarz nie wdzyęcznie od was przymuie they Apelláciey/ wżákże wam dwiemá rofkazał fpokoiem iáchác do domow *BielKron* 207; *LatHar* 94; *SarnStat* 1178; Potym ia siędę/ á ty ze wtydem ftać będziefz/ ażci siędzieć rofkazę. *SkarKazSej* 680a; Ktory [czas] kiedy nádeydzie/ rofpuścifz fwe żagle/ Ale iefzczę nie pułzczay teraz fie ták nagle. Rołkaz chocia mnie czáfu pilnowác tákiego *PudłDydo* B4v.

cum A cum inf (1): Obáczyć tedy ma tho ocycę á fyná przy yednym náuczycyelu pomyęfzkác nyechay dopuści á rofkazę. *GliczKsiąż* L2v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze: aby] (3): BibRadz Tob 3/6 [2 r.]; Wolę cię tám czekác miedzy fpřawiedliwymy: niżli tu żć miedzy niewdzięcznyjmi ktorzj krew twoię rozleią. Rołkálz mi ábjch ten żjwot ná dzięki zá to cołmi vczynił/ oddać tobie mogł. *SkarŻyw* 114.

Szereg: »dopuścić a rozkazać« (1): *GliczKsiąż* L2v *cf cum A cum inf.*

f. *Poradzić, zalecić; pouczyć, udzielić wskazówek [w tym: komu (2)] (7) :* Tám tedy potrzebá rády fżukác/ gdzie rofkazano: tám rozwiázania z grzéchów/ gdzie ie vkazano: tám lékárftwá/ gdzie o nim powiedżiano *BialKat* 336.

cum inf (3): BielŻyw 26; *SienLek* 170; Ták gđzieby kręw wzburzona/ mieyfce które zápálić fye zdála/ [...] powściągnać ye/ [...] ód thych wód rofkázác *Oczko* 13.

Ze zdaniem dopełnieniowym referującym treść rozkazu [w tym z zapowiednikiem: to (1); by, iżby] (2): A tego czáfu w Attenach mor był, y rofkazano Attenianom iżby ten mor mogli oddalić przez ofiari bołkie. *BielŻyw* 25; ZOilus był Poetá Amphipolitánłki/ Rad káżdego omowił miał ten zwyczáy

páńfki. Prze co oni vczeni ludzye go wzgárdzili/ Et canis rethoricus ták mu imię dáli. Y nam to vczniom swoim tákże rofkazáli/ Byfmy iego imieniem fźácunkarze zwáli. *PaprPan* B2v.

Fraza: »jako [kto] rozkazał« [powołanie się na treść rozkazu] (1): przeto káždy/ ktoby ią [pychę] z fercá fwego wykorzenić chćiał/ niech fię co naypilniey o to fćára/ áby/ iáko on *Pythius Apollo* rofkazał [quod Pythius Apollo praccepisse fertur]/ Sámeo Siebie Znał. *ModrzBaz* 56v.

g. Wyznaczyć, wybrać, wskazać (7) :

rozkazać co komu (4): Tedy ták zemną mowił/ Wfćhań á idź z thąd co narychley/ ábowiem lud twoj ktoryś z Egiptu wywiodł popfował fie/ á prędko fie vchylili z drogi/ którą ia im rofkazał/ y vlali fobie Bálwaná. *BibRadz Deut* 9/12, *Deut* 9/16, *Ier* 7/23; Ia [tj. *Mądrość*] ieftem mátká piękney miłości/ bogoboyności/ poznánia/ y nádzieie świętey. Y dáię rzeczy wieczne wfzytkim fpołu dziateczkom moim ktorem to Bog rofkazał. *BudBib Eccli* 24/21.

rozkazać komu [= kogo] (3): *MetrKor* 34/268; Abi thwoya Kro. mcz raczil poflacz fźwoych dworzan abo komv thwoya Kro. mcz rofkazefch poyczy na the tho granycze thich lotrow fchvkacz y poymacz y podacz ych komv thwoya Kro. mcz rofkazefch. *LibLeg* 11/168v, 11/168.

2. Osądzić, wydać wyrok [w tym: komu (4)] (5) :

cum inf (2): Ma przyść [Jezus] ná fład ołtátni/ gdzie wfzyfcy ftániemy A zá náfze załfugi zapłátę weźmiemy. Rołkaże dobrym zľobá ná wieki krołowác *LatHar* 524; *WujNT* 762.

Ze zdaniem dopełnieniowym referującym treść wyroku (1):stal fzyę decret Iego Mczi Pana woyewody, a thefzye stalo [...]: Gdy obyie dwye stronye byely tam fzye przed Iego m. Panem woyewodá [...]: Pan woyewoda vřztnye Rołkazał slachetnyemu Sigmántowy Sarnowfckemu [...] y Ianowy Smukale yfz yego M. Pan woyewoda dal decret wedluk stary pofsesy vcziwemu Marczinowy Karwaykowy trzimacz then chmelnyk. *ZapKościar* 1582/29v.

Frazy: »niech ci Pan rozkaże« (1): Gdy fię Michał Archanioł z dyabłem rofpierał/ rozmawiaiąc o ćiele Moyzeľzowym: niefmiął przeciw niemu podnieść fładu bluźnierfkiego: ále rzekł: Niechći Pan rołkaże [*Imperet tibi Dominus*]. *WujNT Iudae* w. 9.

»tak jako [kto] rozkazał« [powołanie się na treść wyroku] (1): Pan Poľzyel [...] wyezwał na Gorę do szyebyę [burmistrza z rajcami i sołtysa z przysiężnymi]: abi wisluchaly thego decretu Iego m. Pána woyewodzinego Gdzi fźobyie obyie dwye stronye fźefznali wymawyały Tak yako Iem Iego M Pán woyewoda vřtnyę Rołkazał *ZapKościar* 1582/29v.

3. Narzucić komuś swoją wolę, podporządkować [komu, czemu (przen)] (4) : [pořłowie mówili:] A u nas w Polsce wszyscyśmy sobie rowni, nie może ani jeden drugiemu rofkazać ani jeden na drugiego w niebytności jego nic stawić. *DiarDop* 111; Iefliź ia pořtánowiony pod zwierzchnością/ mogę rołkazać tym ktorzy fą pod moią zwierzchnością/ iáko dáleko węcye ty/ ktory nie iefteř pod řadnego zwierzchnością/ możefz rołkazać tym ktore maľz pod fwą zwierzchnością. *CzechEp* 244.

Przen (1) :

Zwrot: »[w czym] sercu rofkazać [aby]« (1): Coź tedy wam dobrego wiek wáľz przyniořł/ ábo dľugie rzeczy dořwiádczenie/ iefli w ták máľey rzeczy fercu wáľzemu rołkazać niemożecie [si tantum animo vestro imperare non possitis] ábyřcie wźdy prawdy vzywáli ieden przeciwko drugiemu fźukáiąc iednánia? *ModrzBaz* 65.

4. *Rozporządzić, rozrządzić [komu, [czemu]] (1)* : [WE dni one/ záchorzał był Chyzhijahu ná śmierć/ y przyźedł k niemu Izáiafz [...]/ prorok/ y rzekł kniemu. Ták mowi Iehowá/ przykaż dom twoy [*praecipe domui tuae*] (*marg*) Rořkaż domowi twemu/ to ieřt iáko řie ma po tobie řpráwowáć. (-) (komu)/ bo vmrzeřz á niebędziefz żyw. *BudBib Is 38/1 (Linde).*]

Zwrot: »rořkazać sobie« = *urządzić się, stworzyć sobie warunki do życia (1)*: Prořzę prze Bog ábyř mi wřzytkiego przebaczył/ A vbogim domem mym iuř gárdzić nie raczył. Rořkaż řobie oycze moy wřzák tu wřzytko twoie/ A bądź łáfkaw prořzę cie ná dziateczki řwoie. *HistLan C4v.*

5. *Pokazać, wykazać [ze zdaniem dopełnieniowym; bezpodmiotowo] (1)* : TYch wodek ieřth then řpořob/ iř řá niektore z zioły woniaiączeni řkładane/ á niekthore theř řamy wodkhi/ Gdzie rořkazuie dać vkhiefć: Mařz wiefdzieć iř tho w gnoy khońłki wřthawić w řkłanym naczyniu/ ádać temu řtać tak iako tam rořkaże iřby vkiefiało/ potym wypalić *FalZioł II 15a.*

6. *Powiedzieć, ořwiadczyć; praecipere Vulg, PolAnt; aio, mandare PolAnt; dicere Mącz [w tym: komu (11), do kogo (3)] (16)* : Rořkaż řynom Izráelfkim á ták powiedz iem/ Gdyř iuř wniefdziećie do źiemie Chánáneyřkiefy/ kthorać źiemia w gránicách řwych przyřdzie wam w dźiefdzictwo. Tedy gránicá wářzá [...] *BibRadz Num 34/2; Dictum puta, Miey zá to yáko byřmi rořkazał. Mącz 86c.*

rořkazać co [z wyrazami o znaczeniu ogólnikowym, zwłaszcza „co”; w tym: w eliptycznym zdaniu względnym (2)] (5): *Leop Ios 1/13; BibRadz Neh 1/8; Co do nas řzyrzey rořkazał/ řegnáiąc řie z zwolenniki řwemi/ [...] mowiać im: Idźcie á powiedaycie káždemu řtworzeniu Ewanyeliá. ReřPos [136]v.Cf Ze zdaniem dopełnieniowym.*

rořkazać co [= przedmiot wypowiedzi] (2): Naiałřznyeyřchy myłofřczywy Krolyw/ Krol iego Myłofřcz Polřky pan moy namyłofřczywieřchy. Vałchey krolyewřkiefy myłofřczy rořkazaczy yeřt raczil przyřiazn a pořdrowyeny Bracřłkye *LibLeg 4/26.CfZwrot.*

Ze zdaniem dopełnieniowym referującym treść wypowiedzi [w tym z zapowiednikiem: to (2); iř, że (4), zaimek pytajny (1)] (5): Potym przyřzli y wřzyřcy řynomie Izráelfcy/ kthorem rořkazał wřzytko to co mu powiedźiał Pan ná Gorze Synái. *BibRadz Ex 34/32; pořłáli thedy [luteranie] do Ceřárzá pořty řwoie/ ieřli řwą głowá będzie ná Seymie/ tedy teř oni będa ná przyřzeczenie/ Ceřarz im rořkazał/ yř řam chce być *BielKron 222; ReřPos 328; Naprzod do pánien řłuźebnych Krol biały Rořkazał/ ktore ná wřtroniu řtały/ [...] Ze/ nie brákuiąc by namniey w ofobie/ Iednę z nich myřli wzyać zá żonę řobie. KochSz C.**

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikiem: tak (1); przytoczenie poprzedzone słowami: (tak) mowiać (3), [tymi słowy]] (4): Pámiętayćie ná one řłowá kthore wam rořkazał Moizeřz řługá Páńłki/ mowiać: Pan Bog wář da wam iuř odpocřzynienie/ y tę wřřyřtkę źiemię. *Leop Ios 1/13; BibRadz Num 34/13, 4.Reg 10/24, Neh 1/8; [Wroná y řłowá ná to [prořozycję pogodzenia się z kanią] przemowić nie dáłá/ Ale ták do niey [do kani] tymi řłowy rořkazáłá: Numquam viva tibi parcam, neque mortua. PapřKolo Pv (Linde)].*

W połączeniu szeregowym (1): *Dictum puta, Miey zá to yákobyř mi yuřz rzekł y powiedźiał/ rořkazał. Mącz 333a.*

Zwrot: »poselřtvo [= obietnicę, prorocřtvo] rořkazać« (1): A tu Ian řwięty mocno to nam pořwiadcza/ iř tho pewná á řřtorna prawdá ieřt/ co nam tu opowiedáć raczy/ [...] y dawa nam pewnego

połła y powiádaczá/ iż to łą rzeczy pewne o ktorých tu słyszimy/ á ielzczę pewnieyźzego od kogo nam to pośelstwo rofkazano. *RejAp* 190.

Szereg: »obwołać a rozkazać« (1): á łobie Pan żadnego kreŕu nie zámierzył/ áni żadnego czáfu nie náznáczył/ iedno zgoła to obwołać á rofkázáć raczył/ iż ilekroć nędzny człowiek vpádnie/ á náwroci łie kniemu z żáłołnym á z miernym łercem łwoim/ tylekroć mu chce być Bogiem miłofiernym. *RejPos* 328.

a. *Wygłósić [co komu (aby słyszeli), z przytoczeniem] (1) :*

Zwrot: »rozkazać z srogością« (1): Przyciągnąwłzy pod Várnę záczył taką mowá. [...] Tymi słowy IEzulá wołájąc z pilnością/ Choć Pogánin rofkazał to włzyłtkim z łrogością. Ty łwoiey y mey krzywdy zemłciy łię łrogością. Gdyż cię oni zá Bogá łwego łobie máią/ Niech cię łpółwiedliwego w tym dźifia poznáią. *CzahTr Gv*.

*** *Tłumaczenie łacińskich czasowników mandare i remandare (w szyderczej interpretacji przepowiedni prorockich i w nawiązaniu do nich) [zawsze: imp] (8) :* Kogoż ten náuczy wiadomości? y komu to wczyni żeby zrozumiał co słyszál? [...] Iż Rołkaż zás rołkaż/ Rołkaż po wthore rołkaż *Leop Is* 28/10, *Is* 28/13 [4 r.].

Synonimy: postanowić; **1.** rozrządzić, ustawić.

Formacje współrdzenne cf KAZAĆ.

Cf **ROZKAZANIE, ROZKAZANY**